

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus
Toimintakertomus 2008

Sisällys

1. Johdon katsaus 3
 2. Vaikuttavuus 5
 3. Toiminnallinen tehokkuus 7
 - 3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus 7
 - 3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus 8
 4. Tuotokset ja laadunhallinta 9
 - 4.1 Kielentutkimus 10
 - 4.2 Suomen ja ruotsin kielen huolto 13
 - 4.3 Tietohuolto 15
 - 4.4 Vähemmistökielet 17
 5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen 18
 - 5.1 Henkilöstö 18
 - 5.2 Työhyvinvointi ja työsuojelu 19
 6. Tilinpäätösanalyysi 20
 7. Sisäisen valvonnan arviointi 22
- Julkaisut 2008 23

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 2009

Toimitus Ritva Paananen ja Sirkka Rautoja
Julkaisuluettelo Anna-Liisa Kristiansson-Seppälä
Kuvat Toni Suutari ja Sirkka Rautoja

1. Johdon katsaus

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (Kotus) on Suomen ainoa yliopistojen ulkopuolinen kielen- tutkimus- ja asiantuntijalaitos. Kotus tarjoaa monipuolisesti kielenhuollon palveluja ja tuottaa tiedeyhteisön ja suuren yleisön käyttöön sanakirjoja. Kotus tutkii hankkeissaan yhteiskunnan toiminnan kannalta merkityksellisiä aineistoja, kuten viranomaistekstejä ja kansalaisten vuoro- vaikutusta viranomaisten kanssa, ja analysoi nykykielen kehityssuuntia pitkällä aikavälillä. Kotus toimii kielipolitiikassa ja kielenhuollossa sekä kansallisesti että kansainvälisesti; kielenhuollossa se on ainoa virallinen toimija Suomessa. Kotus on merkittävä kieliaineistojen ja arkistojen yllä- pitäjä ja kehittäjä ja se pitää yllä uralistiikan kirjastoa.

Poikkeuksellinen vuosi

Kotuksen vuosi 2008 oli poikkeuksellinen kolmella tavalla. Hallintotieteiden tohtori Eila Rekilän tekemä Kotuksen arviointiraportti julkistettiin helmikuussa, Kotus muutti elokuussa Sörnäisten rantatieltä uusiin tiloihin Vuorikatu 24:ään, ja loppusyksystä opetusministeriö esitti Kotusta koskevat vuosien 2012–2015 tuottavuusvaateet. Tämän johdosta Kotuksen toiminta ja Suomessa käytettävien kielten tulevaisuus olivat vilkkaan julkisen keskustelun kohteena.

Kotuksen arviointi liittyi laajempaan kokonaisuuteen, valtion sektoritutkimuslaitosjärjestel- män uudistamisprosessiin, jonka osana kunkin laitoksen tehtäviä ja paikkaa tutkimuslaitoskentässä on arvioitu. Kotuksen arvioinnin yhtenä keskeisenä ehdotuksena on, että Kotus säilyy valtion laitoksena mutta että sen tehtäviä ja suhdetta muihin organisaatioihin täsmennetään.

Konkreettisimmin Kotuksen toimintaan vaikutti muutto Vuorikadulle. Muutto oli suunniteltu huolella ja sujui pääosin hyvin, mutta arkisto- ja kirjastotiloihin ei päästy sovituissa aikataulussa, koska ne eivät valmistuneet ajoissa. Muuton vuoksi kirjasto ja arkistot olivat suljettuina useita kuukausia, mikä vähensi vuoden asiakaskäyntien määrää. Toisaalta keskeinen sijainti on lisännyt asiakaskäyntejä loppuvuodesta. Myös Helsingin Kruununhaassa ja keskustassa sijaitsevien yh- teistyökumppanien kanssa on yhteydenpito helpottunut. Henkilöstö on ollut tyytyväinen uusiin tiloihin, kauniiseen ympäristöön ja keskeiseen sijaintiin.

Opetusministeriö esitti syksyllä 2008, että Kotuksen osuus vuosien 2012–2015 tuottavuus- ohjelmasta on 22 henkilötyövuotta. Jos tämä toteutuisi, Kotus joutuisi vähentämään – nykyisen tuottavuusohjelman 12 henkilötyövuotta mukaan lukien – yhteensä 34 henkilötyövuotta eli kolmasosan laitoksen nykyisestä henkilöstöstä vuoteen 2015 mennessä. Tästä esityksestä syn- tyi laaja keskustelu eri viestimissä. Kotus käynnisti keskustelun lehdistössä, ja alan professorit laativat julkisen kannanoton, jossa toivat esille huolen Kotuksen tulevaisuudesta. Marras- ja joulukuun aikana 2008 ilmestyi yli 100 Kotuksen asiaa käsittelevää lehtikirjoitusta ja tilannetta käsiteltiin parissakymmenessä radio- tai televisio-ohjelmassa. Kansanedustaja Jacob Söderman teki hallitukselle kirjallisen kysymyksen Kotuksen suunnitelluista henkilöstöleikkauksista, ja asiaa käsiteltiin eduskunnan kyselytunnilla 27.11.2008. Verkkoadressiin *Vetoomus Kotuksen puolesta – Vädjan för Focis* kirjoitti parin kuukauden aikana nimensä runsaat 12 000 henkilöä Suomesta ja eri puolilta maailmaa.

Opetusministeriö asetti vuoden 2008 lopussa työryhmän, jonka tehtävänä on ”määrittellä Kotuksen ydintehtävät ja ottaa määrittelyssään huomioon sektoritutkimuksen rakenteiden uudis- taminen ja tuottavuusohjelma, ehdottaa Kotuksen nykyisen toiminnan rakenteellista uudistamista siten, että kansallis- ja vähemmistökielten huolto Suomessa turvataan sekä ehdottaa tarvittavia säädösmuutoksia, rahoitusjärjestelyitä ja henkilöstövoimavaroja”. Työryhmän tulee saada työnsä päätökseen 31.12.2009 mennessä.

Kotusta koskeva keskustelu osoitti, miten tärkeänä kansalaiset ja tiedeyhteisö pitävät Kotuk- sen työtä ja sen roolia yhteiskunnassa. Vaikka vaativa tilanne on kysynyt työntekijöiden voimia, kun Kotuksen tulevaisuus on monilta kohdin avoin, keskustelu ja ulkopuolisten tuki on myös lujittanut uskoa Kotuksen työn merkitykseen.

Tavoitteet saavutettiin

Poikkeuksellisesta vuodesta huolimatta Kotus on pystynyt täyttämään työlle asetetut tavoitteet pääosin hyvin. Toiminnan tuloksellisuutta on vuonna 2008 seurattu entiseen tapaan kolmella tulosalueella: kielentutkimuksessa, kielenhuollossa ja tietohuollossa.

Vuonna 2008 saatiin valmiiksi monia merkittäviä teoksia, ja tieteellisten julkaisujen sivumäärä oli selvästi suurempi kuin asetettu tavoite, mikä näkyi erityisesti tieteellisten monografioiden ja artikkeleiden sekä sähköisten sanakirjojen kohdalla. Vuoden aikana saatiin päätökseen pitkäaikainen fennougristiikan hanke, kun *Tscheremissisches Wörterbuch* ilmestyi. *Suomen murteiden sanakirjasta* ilmestyi 8. osa ja *Kielitoimiston sanakirjasta* päivitetty verkkoversio ja CD-ROM-versio. Lisäksi *Suomi–viro-suursanakirjasta* ilmestyi CD-ROM-versio ja *Finlandssvensk ordbok* -sanakirjasta uudistettu laitos. *Ison suomen kieliopin* kaikille avoin verkkoversio julkistettiin. Alan keskeisen teoksen julkaiseminen vapaasti käytettäväksi on merkittävä avaus sekä Kotuksen toiminnassa että koko alalla. Hyvä kehityssuunta on ollut myös se, että Kotus on onnistunut hankkimaan entistä enemmän ulkopuolista rahoitusta; Suomen Akatemia on viime vuosina myöntänyt rahoitusta usealle Kotuksen tutkimushankkeelle.

Suomen ja ruotsin asemaa ja ylipäätään äidinkielen asemaa on pidetty esillä aktiivisesti kansallisissa työryhmissä ja elimissä, pohjoismaisessa yhteistyössä ja Euroopan kielentutkimuslaitosten verkostossa. Kotuksen edustajilla oli merkittävä rooli Pohjoismaiden kielineuvoston työssä. Kotuksen ja Helsingin yliopiston suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitoksen työryhmä valmisteli suomen kielen lautakunnan tuella suomen kielen toimintaohjelmaa. Ohjelma ilmestyy keväällä 2009.

EU:n kieliasioissa Kotuksen tutkijat olivat yhteistyössä ministeriöiden ja EU-elinten kanssa. Yhteistyö oikeusministeriön kanssa on tiivistynyt, kun eräissä lainsäädäntöhankkeissa on mukana Kotuksen asiantuntijoita. Suomen ja ruotsin kielen huollon suosituksia ja kielitietoutta lisäävää aineistoa on yhä enemmän saatavilla Kotuksen verkkopalvelussa, ja suomen ja ruotsin kielen koulutus on merkittävä osa Kotuksen työtä. Vuoden näkyvimpiä julkaisuja ja myyntimenestyksiä olivat *Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas* ja *Kielitoimiston nimiopas*. Kielenhuollon ja median yhteistyö oli kiinteää.

Saamen kielten, romanikielen ja viittomakielen tutkimuksessa ja huollossa on saatu hyviä tuloksia, vaikka näiden kielten resurssit Kotuksessa ovat edelleen vähäiset.

Kotuksen sähköisten kieliaineistojen saatavuutta ja käytettävyyttä on parannettu vuosi vuodelta. Arkistoinen digitointia edistettiin. Kotuksen kirjaston työssä korostui tietopalvelu- ja tietokantatyö, mikä vahvisti kirjaston näkyvyyttä.

Kotus jatkoi toimintaansa samalla henkilötötyvuosimäärällä kuin vuonna 2007 (101 htv). Suuri osa henkilöstöstä on työskennellyt Kotuksessa pitkään, ja useimmat jatkavat työssään pitkään; Kotuksen eläkkeellesiirtymisikä, yli 64 vuotta, lieneekin valtionhallinnon korkeimpia. Kotus on kiinnittänyt huomiota työntekijöiden jaksamiseen ja tukee eri tavoin henkisen ja fyysisen kunnan ylläpitoa.

2. Vaikuttavuus

Kotuksen tulossopimus 2007–2009:

Kotuksen kannalta keskeiset opetusministeriön hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen lisääminen sekä kansainvälisyyden vahvistaminen.

- Kotus tekee työtä kansalliskielten aseman säilymiseksi yhteiskunnan kaikilla aloilla käytävinä kielinä.
- Kotus tekee työtä vähemmistökielten aseman parantamiseksi Suomessa.
- Kotus tuottaa tutkimukseen perustuvaa tietoa kotimaisista kielistä ja kielitilanteesta.
- Kotus pyrkii parantamaan osaltaan kotimaisten kielten tutkimusaineistojen infrastruktuuria niin, että aineistot ovat mahdollisimman laajasti kaikkien käytössä.

Kotuksen toiminta ja päivittäinen perustyö tähtää tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen lisäämiseen ja asiakkaiden tarpeiden huomioon ottamiseen. Kaikilla tulosalueilla on myös vuonna 2008 jatkettu työtä tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Selvimmin tämä on näkynyt kielenhuollossa ja *Kielitoimiston sanakirjan* jatkuvassa päivittämisessä, mutta myös tutkimushankkeissa ja tietohuollossa. Kotuksen rooli kielen asiantuntijana on vahva sekä tiedeyhteisössä että laajemmin yhteiskunnassa. Ulkopuolisista asiantuntijoista koostuvat kielilautakunnat ja neuvottelukunta edustavat keskeisiä sidosryhmiä.

Kielipolitiikan ja kielenhuollon näkyvyys ja vaikuttavuus

Vuonna 2008 on ollut meneillään monia hankkeita ja toimintoja, jotka lisäävät tiedeyhteisön ja kansalaisten tietoa kielestä. Kotuksen ja Helsingin yliopiston suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitoksen työryhmä valmisteli suomen kielen kielipoliittista ohjelmaa, ns. suomen kielen toimintaohjelmaa. Kyseessä on ohjelma, jossa otetaan kantaa suomen kielen asemaan ja käyttöön ja tehdään ehdotuksia suomen kielen monipuolisen ja laaja-alaisen käytön turvaamiseksi myös tulevaisuudessa.

Kielitoimiston oikeinkirjoitusoppaan, Kielitoimiston nimioppaan ja Kielitoimiston sanakirjan sosiollinen vastaanotto osoitti, että tällaisia teoksia tarvitaan ja että ne palvelevat monenlaisia käyttäjiä. Niin ikään puhelinneuvonnan ja koulutuksen avulla tavoitettiin monia kielenkäyttäjryhmiä. Myös ruotsin kielen huollon vaikutuskanavat ovat laajat, ja yhteistyö valtion ja kuntien elinten, lehdistön ja koulumaailman kanssa oli tiivistä. Kotuksen kielenhuollon palveluja tarjotaan yhä enemmän verkossa.

Vähemmistökielissä Kotuksen panoksen merkitys on kieliyhteisöille suuri. Erityisesti inarinsaamassa on vuoden 2008 aikana voitu lisätä näkyvyyttä ja pystytty tukemaan kieliyhteisöä. Myös koltansaameen on panostettu, vaikka koltansaamassa ei ole vakituista työntekijää. Romanikielessä Kotuksella on vankka asema. Viittomakielessä toimitaan edelleen tiiviissä yhteistyössä Kuurojen Liiton kanssa.

Kotus on hyvin tietoinen yhteiskunnallisesta tehtävästään. Se pyrkii korostamaan kielen merkitystä kaikessa yhteiskunnan toiminnassa. Kotuksen vaikutus on usein välillistä ja monien tekijöiden summa, ja siksi sen toiminnan vaikutusta esimerkiksi kirjoittamisen tasoon tai kieli-tietoisuuteen on vaikea arvioida. Kotus tiedottaa palveluistaan koko kieliyhteisölle ja julkiselle hallinnolle, joka puolestaan voi hyödyntää Kotuksen asiantuntemusta ja tilata tutkimusta ja kielenhuollon palveluja. Tärkeää ei ole vain se, että Kotus itse julkaisee kansallisilla kielillä, vaan sen keskeisiä tehtäviä on osoittaa, että omalla kielellä julkaiseminen on kaikilla aloilla olennainen yhteiskunnallisen vaikuttamisen muoto.

Yhteiskunnalle tärkeitä tutkimushankkeita ja monipuolisia aineistoja

Kotuksen tutkimushankkeet on valittu siten, että ne ovat sekä alan tutkimuksen kannalta keskeisiä että yhteiskunnan näkökulmasta merkityksellisiä. Tutkimushankkeissa on tehty paljon yhteistyötä niin tiedeyhteisössä kuin sen ulkopuolellakin.

Kotuksen tutkijat olivat entiseen tapaan kysytyjä asiantuntijoita tiedeyhteisössä, valtionhallinnossa ja mediassa. Tuottavuusohjelmaa koskeva keskustelu vain lisäsi haastatteluja, joissa haluttiin käsitellä kieltä ja sen merkitystä yleisemminkin, ei vain yhden instituution kannalta. Sähköisten aineistojen saatavuuden ja käytettävyyden lisäämiseksi Kotus on toiminut aktiivisesti. Kotuksen aineistot on valittu opetusministeriön teettämässä kansainvälisessä arvioinnissa kansallisesti merkittäväksi tutkimusinfrastruktuuriksi. Vapaasti käytettävä verkkopalvelu (www.kotus.fi) on laajentunut ja yleisö on löytänyt sen hyvin (yli 3,8 miljoonaa latausta vuoden aikana). Niin ikään sähköisten sana- ja sanakirja-aineistojen sekä kartastojen ja äänitteiden määrä kasvoi vuoden 2008 aikana. Näin sekä varhempia kielimuotoja että nykykieltä on saatu kaikkien ulottuville entistä enemmän.

Kansainvälisyyden vahvistaminen näkyy eri tulosalueilla eri tavoin. Meneillään on yhteistyöhankkeita Saksan, Viron, Karjalan ja Ruotsin vastaavien laitosten kanssa. Erityisesti puhutun kielen ja nimistöntutkimuksen hankkeissa kansainvälinen toiminta on arkipäivää. Kaikilla tutkimushankkeilla on tiiviit yhteydet kansallisiin toimijoihin yliopistoissa ja muualla yhteiskunnassa. Kielenhuollossa ja kielipolitiikassa Pohjoismaiden ja Viron kanssa sekä Euroopan kansallisten kielentutkimuslaitosten verkostossa tehtävä yhteistyö on jatkuvasti tärkeää.

Kotus tuntee myös ympäristövastuunsa: uusiin toimitiloihin kierrätettiin vanhoja huonekaluja.

3. Toiminnallinen tehokkuus

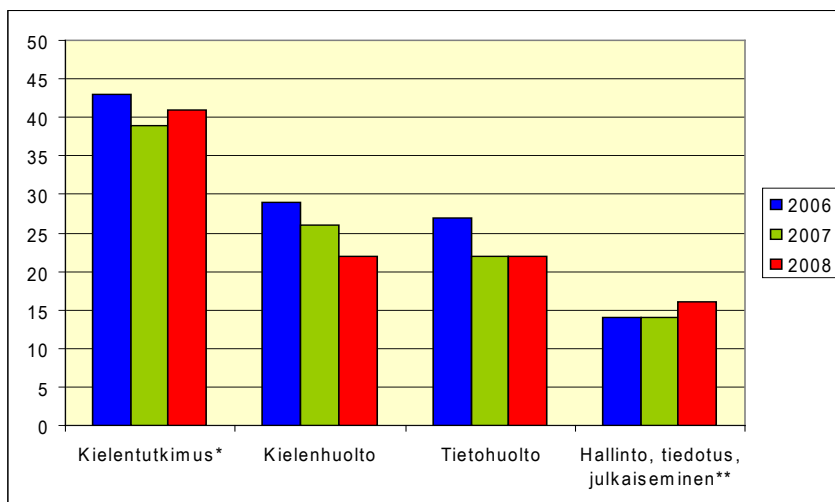
3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus

Kotuksessa ei ole käytössä toimintolaskentaa, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain. Nykyisin tehokkuutta voidaan seurata vain kokonaismenojen ja henkilötövuosien avulla.

Vuoden 2008 kokonaishenkilötövuosimäärä oli 101 htv. Kokonaismenot olivat 6 207 394 euroa, joista henkilöstömenot 4 798 021 euroa eli lähes 80 % ja muun toiminnan menot 1 409 373 euroa eli runsaat 20 %.

Taulukko 1. Kotuksen rahoitus, menot ja henkilötövuodet 2006–2008.

	2006	2007	2008
Toiminnan kokonaisrahoitus, €	6 664 974	6 784 416	7 175 876
– toimintameno määrärahat	4 963 000	5 121 000	5 218 243
– edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	956 504	705 257	934 843
– maksullisen toiminnan tuotot	667 675	760 986	627 506
– muu ulkopuolinen rahoitus	77 795	197 173	395 284
Toiminnan kokonaismenot, €	5 938 476	5 820 817	6 207 394
Henkilöstön määrä vuoden lopussa, htv	112,6	101	101

Kuvio 1. Henkilötövuodet tulosalueittain vuosina 2005–2008.

* Kielentutkimus sisältää sekä sanakirjatyön että tutkimushankkeet.

** Vuonna 2008 muuton vuoksi tilapäistä muuttoapua 2 htv.

3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Liiketaloudellisen toiminnan tulot olivat 627 506 euroa. Ne koostuvat pääosin kielikoulutuksen ja kirjojen myynti- ja rojaltituloista.

Taulukko 2. Kustannusvastaavuuslaskelma maksullisesta palvelutoiminnasta 2006–2008.

	2006	2007	2008
Tuotot, €			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	617 742	726 804	627 506
Kustannukset, €			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
– aineet, tarvikkeet ja tavarat	6 170	3 951	8 701
– henkilöstökustannukset	434 824	423 769	417 345
– vuokrat		11 000	10 000
– palvelujen ostot	48 557	31 113	36 854
Yhteensä	489 551	458 833	472 900
Käyttäjäämä	128 192	267 971	154 606
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
– tukitoimintojen kustannukset	43 955	59 653	53 845
– muut yhteiskustannukset	80 698	127 301	112 940
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	124 653	186 954	166 785
Kokonaiskustannukset yhteensä	614 204	645 787	639 685
Yli/alijäämä	3 539	81 017	-12 179
Kustannusvastaavuus	101	113	98

4. Tuotokset ja laadunhallinta

Toiminnan tuloksellisuutta seurataan kielentutkimuksen, kielenhuollon ja tietohuollon tulosalueilla. Tuotoksia mitataan opetusministeriön kanssa sovituin indikaattorein. Pääosin tulokset olivat samaa tasoa kuin aiempina vuosina. Toimitilojen muuton vuoksi neuvontapuhelimet olivat kiinni kaksi kuukautta, arkistot kolme kuukautta ja kirjasto neljä kuukautta, mikä vähensi asiakaspalvelua.

Taulukko 3. Kotuksen indikaattorit tulosalueittain.

	2006	2007	Toteutuma 2008	Tavoite 2008	Htv* 2008
1. Kielentutkimus¹					41
Tieteelliset julkaisut, kpl	105	61	60	80	
Tieteelliset julkaisut, sivua	9 655	4 659	11 725	7 000	
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	205	183	180	200	
Yliopisto-opetus, tuntia	153	212	126	150	
2. Kielenhuolto					22
Yleistajuiset julkaisut, kpl ²	326	336	318	300	
Yleistajuiset julkaisut, sivua	3 121	3 754	2 122	3 000	
Kielineuvonta, vastauksia, kpl ³	14 013	14 093	10 976	13 000	
Kielenkäytön opetus, tuntia	5 594	6 172	5 150	5 000	
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	303	315	289	250	
3. Tietohuolto					22
Lainat kirjastosta, kpl	11 416	12 502	8 469	13 000	
Tietopalvelutehtävät, kpl	1 838	1 981	1 618	1 800	
Sähköiset aineistot ⁴	14 003	21 602	29 067	30 000	

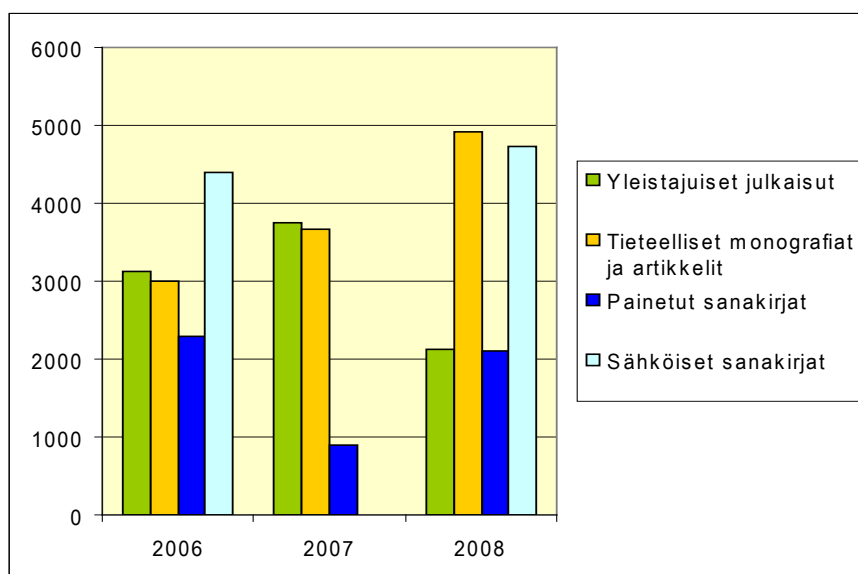
1 Kielentutkimus sisältää sekä sanakirjatyön että tutkimushankkeet.

2 Yleistajuisiin julkaisuihin lasketaan sekä kielenhuollon että kielentutkimuksen yleistajuiset kirjoitukset.

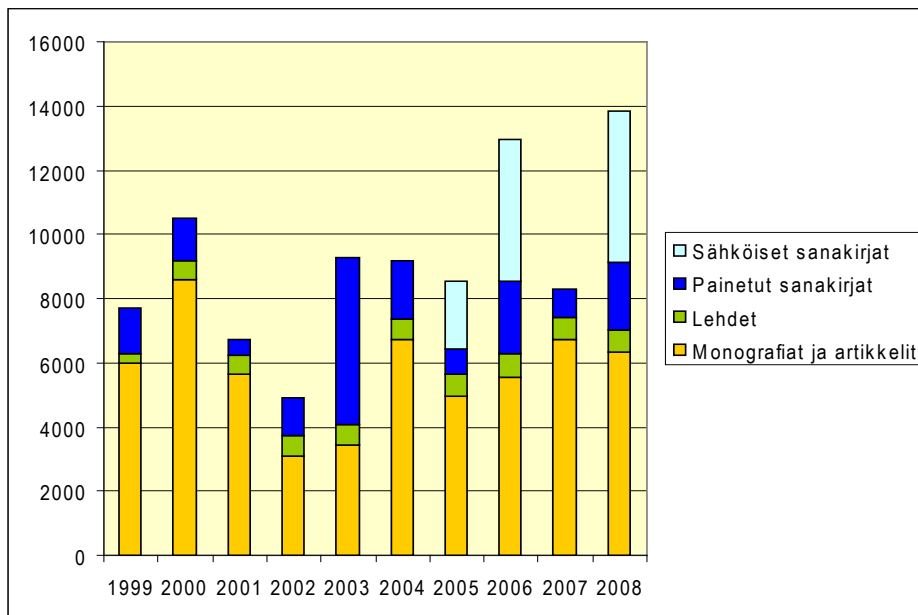
3 Kielineuvonta sisältää suomen, ruotsin, saamen ja romanikielen vastaukset.

4 Aineistoindikaattori kuvaa Kotuksen sähköisten aineistojen määrää ja käytettävyyttä.

* Lisäksi johdon, hallinnon ja kehittämissyksikön henkilötöyvuosimäärä vuonna 2008 oli 14 htv ja muutto-apua oli 2 htv.

Kuvio 2. Tieteellisten ja yleistajuisien julkaisujen sivumäärät 2006–2008.

Kuvio 3. Kotuksen julkaisujen sivumäärät 1999–2008.

4.1 Kielentutkimus

Kotuksen tulossopimus 2007–2009:

Kielentutkimuksessa pyritään uuteen tietoon ja näkemyksiin kielten taustasta ja historiasta sekä siitä, mitä nykykielten käytössä, suhteissa ja ihmisten kielellisissä asenteissa tapahtuu. Erityistehtävänä on sellaisten sanakirjojen tuottaminen, jotka ovat kansallisesti ja kulttuurisesti merkittäviä. Muita keskeisiä tutkimusaloja ovat kielen vaihtelu ja muuttuminen mukaan luettuna nimistö, kielenkäyttäjien asenteet, tekstityö ja tekstikäytänteet. Kielentutkimuksessa toimitaan aktiivisesti sekä kansallisissa että kansainvälisissä verkostoissa. Kielentutkimuksen tuloksia, kuten *Iso suomen kielioppi* ja *Karjalan kielen sanakirja*, toimitetaan verkkoon kaikkien käyttöön.

Kielentutkimuksen vuositavoitteet toteutuivat keskimäärin hyvin. Ilmestyneiden julkaisujen kappalemäärä on hieman pienempi, mutta sivumäärä tuntuvasti suurempi kuin vuonna 2007. Laajoja sanakirjoja ilmestyi sekä painettuina että sähköisinä versioina huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna. Kielentutkimusta esittelevät yleistajuiset kirjoitukset ilmenevät yhdessä muiden tulosalueiden vastaavien kirjoitusten kanssa taulukosta 8.

Kielentutkimuksen verkostoitumisesta kertovat esitelmät ja muut asiantuntijatehtävät. Tutkimustuloksia esiteltiin tieteellisissä konferensseissa – konferenssiesitelmistä 28 oli kansainvälistä –, sekä muissa tilaisuuksissa, joista osa oli tarkoitettu yhteistyökumppaneille ja osa oli erilaisten sidosryhmien tilaamia. Tieteellisiä asiantuntijatehtäviä (mm. refereetehtävät, lausunnot, jäsenyydet kongressien järjestelytoimikunnissa) oli edellisiä vuosia enemmän. Yliopisto-opetusta annettiin pääosin Helsingin yliopistossa, sen lisäksi ohjattiin useita opinnäytetöitä (17 väitöskirjaa, 5 lisen-siaatintyötä, 21 pro gradua). Osa ohjatuista opinnäytteistä kuuluu Kotuksen tutkimushankkeisiin.

Sanakirjatyö

Kotuksen tekeillä olevat sanakirjat kuvaavat suomea, ruotsia ja suomen sukukieliä; yleiskieltä ja murteita, nykykieltä ja varhempia kielimuotoja. Ne ovat laajuudeltaan erilaisia: 1-osaisesta 20-osaiseen, yhden toimittajan laatimista yhdeksänhenkisen toimituksen laatimiin. Osa on kerrallisia, nykykielen sanakirjat jatkuvasti päivitettäviä.

Vuonna 2008 saatiin päätökseen pitkäaikainen fennougristiikan hanke, kun *Tscheremissisches Wörterbuch* ilmestyi. *Suomen murteiden sanakirjasta* ilmestyi 8. osa ja *Kielitoimiston sanakirjasta* päivitetty verkkoversio ja CD-ROM-versio. Ruotsin kielen sanakirjasta *Finlandssvensk ordbok* ilmestyi täysin uudistettu laitos. Lisäksi *Suomi–viro-suursanakirjasta* ilmestyi CD-ROM-versio.

Vogulin sanakirjan käsikirjoitus on tarkistus- ja muokkausvaiheessa. 7-osainen *Ordbok över Finlands svenska folkhäl* -sanakirja on yli puolivälissä, 20-osainen *Suomen murteiden sanakirja*

Taulukko 4. Tieteelliset julkaisut 2006–2008.

	2006		2007		2008	
	kpl	sivuja	kpl	sivuja	kpl	sivuja
Sanakirjat ja kielikartastot	4	6 654	2	892	5	6 840
Muut monografiat	3	830	7	2 461	4	2 398
Toimitetut artikkelikokoelmat	1	320	1	199	5	964
Aineistojulkaisut	1	457	1	498	2	862
Tieteelliset artikkelit ja katsaukset	67	1 305	40	453	40	626
Arvostelut (tieteelliset ja yleistajuiset)	29	89	30	87	13	59
Yhteensä	105	9 655	81	4 590	69	11 749

Taulukko 5. Tieteelliset esitelmät ja asiantuntijatehtävät 2006–2008.

	2006	2007	2008
Konferenssiesitelmät	41	38	39
Tutkimuksen esittelyt, seminaarialustukset ja vastaavat	104	85	71
Tieteelliset asiantuntijatehtävät	60	60	70
Yhteensä	205	183	180
Yliopisto-opetus, tuntia	153	212	126

ja 6-osainen *Vanhan kirjasuomen sanakirja* lähestyvät puoliväliä. *Karjalan kielen sanakirjan* sähköistyshanke tuottaa vapaasti verkossa käytettävän sanakirjan, jollainen on jo *Viittomakielen verkkosanakirja Suvi*; vapaasti käytettävä on myös *Saamelaiskielten sanojen alkuperä (Álgu)* -hankkeen tietokanta, joka toimii myöhemmin laadittavan etymologisen sanakirjan aineistona.

Suomen ja sen lähisukukielten sanavaroja alueelliselta kannalta esittelevän *Itämerensuomalaisen kielikartaston* kolmas ja viimeinen osa viimeisteltiin. Kartasto ilmestyy vuonna 2009.

Tutkimushankkeet

Jatkettiin julkisen kielenkäytön piirteiden ja suomen kielen rakenteen, vaihtelun ja kehitystendenssien tutkimusta erityisesti nykykielen osalta. Tutkimus tukee kielenhuoltoa, lisää yleistä kielitietoa ja kehittää kielentutkimuksen menetelmiä. Sillä on usein myös suoraan soveltavaa antia. Tutkimusta tehtiin seuraavilta suomen kielen aloilta: kielioppi, nimistö, kirjoitetut tekstit ja kirjakielen kehitys sekä puhutun kielen vaihtelu ja kielellinen vuorovaikutus. Sähköisten teksti- ja puhutun kielen aineistojen käytettävyyden parantamiseksi tehtiin tutkimus- ja kehitystyötä.

Tekstien ja kirjakielen alalla on useita keskenään yhteydessä olevia hankkeita, joiden rinnalla kartutetaan sähköisiä kieliaineistoja. Jatkettiin usean laajan julkaisun työstämistä: tekstilajien piirteitä käsittelevä kokoelma valmistui kustantajan arvioitavaksi ja tekstilajitutkimuksen menetelmiä käsittelevää kahta julkaisua edistettiin. Tutkittiin myös julkisten palvelujen tekstejä ja tekstitöitä sosiaali- ja hoiva-aloilla sekä selvitettiin kielenhuollon vaikuttavuutta. Lisäksi on ryhdytty valmistelemaan hanketta oikeus- ja säädöskielen tutkimuksesta yhdessä kielenhuoltajien kanssa.

Nimistön ja puhutun suomen kielen tutkimuksessa on toimintavuonna suuntauduttu kielelliseltä taustaltaan moninaiseen ja monikieliseen Helsinkiin. Kaupunkinimien käyttöä ja paikkoihin identifioitumista on tutkittu Suomen Akatemian vuosina 2007–2009 rahoittamassa ja kaupunkimaantieteen tutkijoiden kanssa yhteistyössä tehtävässä hankkeessa. Puhutun kielen tutkimuksessa saatiin Suomen Akatemialta rahoitusta vuosiksi 2009–2012 hankkeeseen, jossa tutkitaan kielellistä moninaisuutta Itä-Helsingissä. Samalla viimeisteltiin artikkelikokoelma kioskiasiointien kielestä; kirja ilmestyi tammikuussa 2009. Loppuvuodesta aloitettiin Kotuksen ja Kelan yhteishanke Kelan puhelinpalveluiden kehittämiseksi. Lisäksi jatkettiin murteiden pitkäaikaisseurua.

Ison suomen kielioopin kaikille avoin verkkoversio julkistettiin. Suomen murteiden lauserakennetta käsittelevä, pääosin Suomen Akatemian rahoittama nelivuotinen (2008–2011) tutkimushanke käynnistyi.

Asetelma 1. Sanakirjatyo 2008.

Sanakirja	Työt/tulos 2008	Huomautuksia*
Kielitoimiston sanakirja Jatkuvasti päivitettävä nyky-suomen sanakirja. Noin 100 000 hakusanaa.	Verkkoversio ja CD-ROM-versio ilmestyivät. Jatkettiin päivitystä ja idiomitietokannan testausta.	Sähköiset versiot yhteistyössä Kielikoneen kanssa. Painettu sanakirja 3-osainen, 2 143 s. Työhön käytetään vuosittain 5–6 htv.
Suomen murteiden sanakirja Käsittää kaikki suomen murteet. Noin 328 000 hakusanaa.	8. osa ilmestyi. Kirjoitettiin 334 painosivua, käsiteltiin 95 500 sanalippua.	20-osainen; 8 osaa valmiina. Osassa noin 940 s. Työhön käytetään vuosittain n. 9 htv.
Vanhan kirjasuomen sanakirja Kuvaa 1500–1700-lukujen kirjakieltä. Noin 80 000 hakusanaa.	Kirjoitettiin 60, tarkistettiin 60 ja viimeisteltiin 46 painosivua.	6-osainen; 2 osaa valmiina. Osassa noin 945 s. Työhön käytetään vuosittain n. 3 htv.
Ordbok över Finlands svenska folk mål Käsittää kaikki Suomen ruotsalaismurteet. Noin 125 000 hakusanaa.	Tarkistettiin 1 700 artikkelia, uusia artikkeleita kirjoitettiin 280.	7-osainen; 4 osaa valmiina. Osassa noin 620 s. Työhön käytetään vuosittain 4 htv.
Finlandssvensk ordbok Noin 2 500 hakusanaa.	Neljäs, täysin uudistettu laitos ilmestyi.	Ensimmäinen painos ilmestyi 1999, 190 s. Työhön käytetään vuosittain n. 2 htkk.
Viittomakielen verkkosanakirja Suvi Jatkuvasti päivitettävä, vapaasti käytettävä Suvi-sanakirjapalvelu.	Suunniteltiin uutta teknistä ratkaisua.	Yhteistyössä Kuurojen Liiton ja Microsoftin kanssa. Työhön käytetään vuosittain 0,5 htv.
Karjalan kielen sanakirja Käsittää varsinaiskarjalan ja aunuksen (eli liivin) sanastoa. Noin 83 000 hakusanaa.	Muunnettiin painettua sanakirjaa sähköiseen muotoon. Koeversio verkkoon.	6-osainen painettu sanakirja valmistui 2005, 3 777 s. Hakusanasto käytettävissä Kotuksen verkkopalvelussa. Työhön käytetään vuosittain 1 htv.
Suomi–viro-suursanakirja Noin 90 000 hakusanaa.	CD-ROM-versio ilmestyi.	2-osainen painettu sanakirja ilmestyi 2003, 2 295 s. Yhteishanke Eesti Keele Instituutin ja Kielikoneen kanssa.
Saamelaiskielten sanojen alkuperä (Álgu) Saamelaiskielten etymologinen tietokanta.	Lisättiin ja tarkistettiin aineistoa, 148 000 tallennusta.	Tietokanta käytettävissä Kotuksen verkkopalvelussa. Työhön käytetään vuosittain 2 htv.
Tšeremissin sanakirja Käsittää 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun marin murteet.	Valmistui.	Sanakirja ilmestyi vuoden 2008 alussa, 924 s. Työhön käytettiin vuosittain 1 htv.
Vogulin sanakirja Käsittää 1900-luvun alun mansin murteet.	Tarkistettiin, muokattiin ja täydennettiin käsikirjoitusta.	2-osainen. Noin 1 200–1 500 s. Työhön käytetään vuosittain 1 htv.

* Kaikkien sanakirjojen rakenteistamis- ja sähköistämistyö vaatii mainittujen sanakirjatoimitusten henkilötyövuosien lisäksi myös tietotekniikan asiantuntemusta.

4.2 Suomen ja ruotsin kielen huolto

Kotuksen tulossopimus 2007–2009:

Kielenhuolto pyrkii vaikuttamaan siihen, että kielenkäyttäjät saavat helposti käyttöönsä tietoa kielestä, ennen muuta julkisista kielimuodoista. Kielenhuolto tuottaa yleistajuisia julkaisuja, neuvontaa, tekstipalveluja ja kielenkäytön opetusta. Kielenhuolto vahvistaa palvelujen tarjoamista tietoverkon kautta ja seuraa tilastoimalla käyntejä verkkopalvelusivuilla.

Kielenhuollon tavoitteet saavutettiin kaiken kaikkiaan hyvin, vaikka muuton vuoksi kielineuvontapuhelimet olivat kiinni kaksi kuukautta. Kotuksen tarjoaman suomen ja ruotsin kielen huollon laatuun luotetaan, ja toiminnan asema on vakaa sekä suuren yleisön että kielen asiantuntijoiden piirissä.

Suomen kielen toimintaohjelman valmistelua jatkettiin Kotuksen ja Helsingin yliopiston suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitoksen yhteistyönä tekemällä selvityksiä ja kuulemalla asiantuntijoita sekä kirjoittamalla ohjelmatekstin kaikista luvuista kommentoitavat versiot.

Kielineuvonta ja koulutus

Suomen ja ruotsin kielissä tarjottiin edelleen henkilökohtaista neuvontaa kielestä kiinnostuneille kansalaisille ja organisaatiokohtaista koulutusta etenkin julkishallinnolle ja tiedotusvälineille. Koulutusaiheina olivat kielenhuollon perusaiheiden oikeinkirjoituksen ja kielen selkeyden lisäksi mm. verkkotekstien kirjoittaminen ja englannin kielen vaikutus. Suomen kielenhuollon koulutuksista tehty vaikuttavuuskysely valmistui, ja sen mukaan koulutukseen osallistuneet soveltavat työssään suurinta osaa koulutuksen annista. Eri tahojen kielenkäyttöön vaikutettiin suoraan myös antamalla lausuntoja mm. erikoisalojen sanastoista ja yhdistyvien kuntien nimistä, tarkistamalla tekstien kieliasua ja karttanimistöä sekä osallistumalla lukuisten työryhmien ja elinten työhön.

Kielen- ja nimistöhuollon verkkosivuille lisättiin kielenkäytön ohjeita, uusia kielipalstoja ja muuta uutta aineistoa ja sivujen rakennetta muokattiin helppokäyttöisemmäksi. Sivujen vuorovaihteluutta parannettiin laatimalla suuren suosion saaneita testejä mm. pilkun ja lyhenteiden käytöstä sekä erisnimistä. Kielen- ja nimistöhuollon sivut olivat edelleen tutkimuskeskuksen sivuista vierailuimpia (lähes 900 000 latausta vuodessa).

Ruotsinkielisten tiedotusvälineiden Språkörat-hanke jatkui, ja niin ikään osallistuttiin ruotsinkielisten tiedotusvälineiden kielenhuoltoseminaarin Mediespråk 2008 järjestämiseen. Myös monivuotinen suomen kielen huollon hanke Yleisradiossa jatkui, ja siinä toimittajille tarjottiin laajasti kielenhuoltokoulutusta ja päivitettiin Ylen sisäisiä kielenhuollon verkkosivuja.

Jatkettiin vaikuttamista opetuksen ruotsin kieleen Opetushallituksen Språkrum-projektissa luennoinnalla eri koulutusasteiden ohjaajille ja opettajille päiväkodista lukioon; uutena koulutettavana ryhmänä olivat ruotsia vieraana kielenä opettavat. Samoin jatkettiin ruotsinkielisten oppikirjojen kielentarkistusta.

Julkaisut

Kielitoimiston nimiopas ilmestyi. Nimioppaassa on ohjeita nimien valinnasta ja suunnittelusta, taivutuksesta ja oikeinkirjoituksesta sekä vieraskielisten nimien ääntämisestä. Edellisenä vuonna ilmestyneestä *Kielitoimiston oikeinkirjoitusoppaasta* otettiin lisäpainos.

Jatkettiin yleistajuisen hakuteoksen laatimista suomen kielen muoto- ja lauserakenteen vaihteluilmiöistä (työnimenä *Kielikirja*) ja alettiin laatia opasta Suomessa käytettävästä ruotsin kielestä (*Finlandssvensk språkriktighetsbok*). Lisäksi laadittiin suunnitelmat verkkojulkaisuista, jotka käsittelevät maiden nimiä seitsemällä eri kielellä sekä suomenkielisiä ulkomaiden paikannimiä.

Kielenhuollon tiedotuslehdissä *Kielikellossa* ja *Språkbrukissa* jatkettiin kielenhuollon suositusten ja kielipoliittisten kysymysten esittelyä ja taustoittamista. *Kielikellon* ajankohtaisia teemoja olivat suomi toisena kielenä -opetus ja maahanmuuttajataustaisten lasten suomi sekä julkishallinnon tekstityö. Lukijoita innostava aihe oli myös ärsyttävä kieli. *Språkbrukissa* käsiteltiin englannin vaikutusta ruotsin kieleen ja pohjoismaisen kieliyhteistyön merkitystä. *Språkbruk* osallistui myös keskusteluun paikannimien alkuperästä. Kielestä ja nimistöä kirjoitettiin ja esitelmöitiin yleistajuisesti lukuisilla muillakin foorumeilla.

Suomen kielen lautakunta laati *Kielikellossa* ja Kotuksen verkkosivuilla julkaistun kannanoton nisäkäs-nimistötoimikunnan ehdotukseen uusiksi suomenkielisiksi nisäkkäänimityksiksi sekä keskusteli suomen kielen toimintaohjelmasta. Ruotsin kielen lautakunta toimi tukena *Finlandssvensk ordbokin* laatimisessa ja *Finlandssvensk språkriktighetsbokin* suunnittelussa.

Kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö

Työ lakikielen kehittämiseksi tiivistyi. Suomen kielen huollossa osallistuttiin oikeusministeriön ja valtioneuvoston kanslian Paremman sääntelyn toimintaohjelman ja valtioneuvoston lainsäädäntösuunnitelman toteuttamiseen. Jatkettiin myös hanketta, jossa tutkitaan säädöstekstin kielellisten ratkaisujen syntymistä. Ruotsinkieliseen lakikieleen vaikutettiin osallistumalla valtioneuvoston ruotsin kielen lautakunnan toimintaan. Osallistuttiin mm. lautakunnan julkaiseman käsikirjan *Svenskt lagspråk i Finland* uuden laitoksen toimittamiseen ja järjestettiin lautakunnan kanssa seminaari tuomioistuinten kielestä.

EU-kielenhuoltaja edisti suomalaisten virkamiesten ja EU:n käännösyksiköiden välisen palauteverkon perustamista. Jatkettiin yhteistyötä Eesti Keele Instituutin kanssa mm. esittelemällä Viron vastavalituille EU-kielenhuoltajille Kotuksen EU-kielenhuoltoa. Suomalaista nimistönhuoltoa tehtiin tunnetuksi YK:n paikannimiasiantuntijoiden ryhmässä UNGEGNissä ja sen pohjoismaisessa jaoksessa.

Taulukko 6. Suomen ja ruotsin kielen palvelut 2006–2008.

	2006	2007	2008
Neuvontapalvelut			
Puhelinvastauksia	11 533	10 758	8 380
Kirjallisia vastauksia	1 480	1 490	1 530
Yhteensä	13 366	12 248	9 910
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät			
Esiintymisiä viestimissä	160	167	125
Esitelmät ja alustukset	62	67	41
Jäsenyydet työryhmissä	47	39	57
Lausunnot	34	32	66
Yhteensä	303	305	289

Taulukko 7. Kielenkäytön opetus ja tekstinhoito 2006–2008, opetustunteja.

	2006	2007	2008
Koulutus ja tekstipalvelut			
Koulutusjaoksen kurssit	549	487	436
Tiedotusvälineiden kielenhuolto- projektit	2 890	3 959	3 740
Muu koulutus	118	65	110
Tekstinhoito	2 037	1 661	864
Yhteensä	5 594	6 172	5 150

Taulukko 8. Kielentutkimuksen ja kielenhuollon yleistajuiset julkaisut 2006–2008.

	2006		2007		2008	
	kpl	sivuja	kpl	sivuja	kpl	sivuja
Kielenkäytön oppaat	3	497	2	367	1	339
Muut julkaisut ja artikkelit	155	1 752	157	2 262	140	909
Kotuksen lehdet	3	707	3	702	3	700
Säännölliset palstat lehdistössä	129	129	94	94	105	105
Verkojulkaisut Kotuksen sivuilla	–	–	1	232	–	–
Kielipalstat Kotuksen verkkosivuilla	37	37	60	60	69	69
Yhteensä	326	3 121	317	3 717	318	2 122

4.3 Tietohuolto

Kotuksen tulossopimus 2007–2009:

Tietohuolto ylläpitää, tuottaa ja kehittää tutkimuskeskuksen kannalta relevantteja kielentutkimusaineistoja, niin että ne palvelevat paitsi tutkimuskeskusta myös muuta tiedeyhteisöä, viranomaisia ja suurta yleisöä. Sähköisiä tutkimusaineistoja täydennetään ja niiden käytettävyyden parantamiseksi tiivistetään kieliteknologista yhteistyötä muiden alan toimijoiden kanssa. Aineistojen avointa saatavuutta parannetaan yhteistyössä yliopistojen ja tieteellisten seurojen kanssa. Aineistojen käyttöä seurataan. Kirjaston kokoelmat pidetään ajantasaisina. Asiakas- ja tietopalvelu on nopeaa ja luotettavaa.

Tietohuollon tavoitteet saavutettiin hyvin. Aineistopalvelu Kainoa kartutettiin yli miljoonalla sanalla, äänitteiden digitoitintavoite pitäjänmurteiden kohdalla saavutettiin ja aineistojen saatavuutta parannettiin. Tietopalvelutehtäviä hoidettiin lähes edellisvuosien verran, ja arkistojen ja kirjaston asiakaskäynnit lisääntyivät loppuvuonna uusissa tiloissa. Kirjaston lainojen määrä vastasi vuosittain tavoitetta.

Sähköiset aineistot

Kotuksen aineistot arvioitiin opetusministeriön vuonna 2008 teettämässä tutkimuksen infrastruktuurin kartoitusprojektissa kansallisesti merkittäviksi. Kotuksen aineistot ovat mukana myös Finnish Language Resource Consortiumissa (FIN-CLARIN), joka on hyväksytty yhdeksi kansainvälisesti merkittäväksi suomalaiseksi tutkimusinfrastruktuuriksi. Opetusministeriön raportti infrastruktuurien arvioinnista ilmestyy helmikuussa 2009.

Kotus toimii aktiivisesti opetusministeriön Kansallinen digitaalinen kirjasto -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on edistää keskeisten kansallisten tietovarantojen saatavuutta ja käytettävyyttä tietoverkoissa. Myös muu yhteistyö muistiorganisaatioiden, yliopistojen ja tieteellisten seurojen kanssa on jatkunut. Kotus on mukana aineistosta vastaavana yhteistyötahona useiden yliopistojen Kielen murteet biologisen lajiutumisen näkökulmasta -tutkimushankkeessa, jossa hyödynnetään uudella tavalla sähköisiä murreaineistoja.

Toimittiin aktiivisesti äänitteiden ja tekstien digitoinnin ja pitkäaikaissäilyttämisen ammattilaisten DigiWiki-verkostossa.

Sähköisten kielentutkimusaineistojen määrää lisättiin ja saatavuutta parannettiin edelleen, kun Kotuksen aineistopalvelu Kainoa (kaino.kotus.fi) kartutettiin 1,4 miljoonan sanan verran. Myös luvanvaraisten aineistojen määrä on lisääntynyt. Kainon käyttäjämäärä kasvoi merkittävästi edellisvuodesta. Tieteen tietotekniikan keskus CSC:n Kielipankin aineistojen tuottamisessa Kotuksella on ollut suuri osuus.

Taulukko 9. Sähköisten aineistojen indikaattorilukemat 2006–2008.

Aineisto	2006	2007	2008
Tekstikorpuks	2 853	4 501	5 652
Sanakirjat ja sanastot	2 959	5 929	11 099
Viitetietokannat	1 540	1 852	2 058
Kartat ja kuvat	0	70	70
Ääni- ja kuvatallenteet	6 651	9 250	10 188
Aineistoindikaattori yhteensä	14 003	21 602	29 067

Taulukko 10. Aineistopalvelu Kainon käyttö 2007–2008.

	2007	2008
Yksittäisiä käyttäjiä	34 338	52 447
Vierailujen määrä	45 022	71 438
Ladattuja sivuja	295 738	460 906

Taulukko 11. Kielentutkimusaineistojen määrä miljoonina sanoina 2007–2008.

Aineisto	2007	2008	Lisäys
Vapaasti käytettävät aineistot	21,1	22,5	1,4
Luvanvaraiset aineistot yhteensä	106,00	114,4	8,4
– tekstit	23,4	27,5	4,1
– av-aineistot	82,6	86,9	4,3
CSC:n kielipankin aineistot	214,4	214,4	–

Kotuksen kaikki aineistot kattavaa aineistotietokantaa ja Nimiarkiston kokoelmatietokantaa täydennettiin ja kehitettiin ottaen huomioon Kansallinen digitaalinen kirjasto -hankkeen vaatimukset.

Äänitteitä digitoitiin edellisvuotta vähemmän, koska ulkopuolista rahoitusta oli aiempaa vähemmän. Äänitteiden digitointiin saatiin ulkopuolista rahoitusta noin 11 000 euroa (2007: 26 000 euroa). Äänitteitä on kaikkiaan noin 23 000 tuntia, joista nyt on digitoituna lähes 13 000 tuntia (2007: 12 530 tuntia) eli yli puolet. Suomen murteiden osalta vähimmäisdigitoitavoitteena ollut 10 tuntia pitäjää kohden on nyt likipitäen saavutettu.

Sähköisten aineistojen työ on siis edelleen edennyt varsin suotuisasti.

Taulukko 12. Digitoitujen äänitteiden määrät tunteina 2006–2008.

	2006	2007	2008
Digitoitujen äänitteiden vuosikartunta	2 467	1 943	442
Yhteensä	10 587	12 530	12 973

Aineistojen saatavuutta kehitettiin myös suunnittelemalla asiakaspalvelupäätteitä, joilla asiakkaat voivat käyttää luvanvaraisia sähköisiä aineistoja Kotuksen sisäverkossa. Tämän julkaisualustan luomiseen saatiin Suomen tiedekustantajien liitolta taloudellista tukea.

Kotuksessa kehitettiin edelleen sähköisiä aineistoja ja niiden infrastruktuuria sekä sanakirjainfrastruktuuria ja sanakirjojen toimitus- ja käyttöympäristöjä, mikä edellyttää erityistä tietoteknistä asiantuntijuutta.

Valtionhallinnon IT-toimintojen uudistamistyötä ja valtion IT-palvelukeskuksen etenemistä on seurattu. Kotuksen käyttäjähallinnon nykytila ja tavoitetila kuvattiin ja tietoturvasuunnitelman laatiminen käynnistettiin.

Arkistot ja kirjasto

Kotuksen arkistojen ja kirjaston muutto oli suuri urakka, mutta se sujui suunnitellusti. Arkistot ja kirjasto jouduttiin muuton takia pitämään kiinni 3–4 kuukautta, mutta tietopalvelutehtäviä hoidettiin lähes edellisvuosien määrää ja kirjaston lainojen määrä vuositasolla vastasi tavoitetta. Arkistojen asiakaskäyntien määrä jopa lisääntyi ja kirjaston käyntien määrä vastasi vuositasolla edellisvuoden määrää. Tämä johtuneu uudesta, entistä keskeisemmästä sijainnista Helsingin Kaisaniemessä.

Arkistojen asiakkaina ovat Kotuksen tutkijoiden lisäksi olleet ulkopuoliset tutkijat, opiskelijat ja esimerkiksi kääntäjät ja toimittajat. Kirjaston asiakaskunta on varsin kansainvälistä. Kirjaston suurimpana lainaajaryhmänä on edelleen Helsingin yliopiston opiskelijat, opettajat, tutkijat ja muu henkilökunta, 56 % (2007: 54 %). Arkistojen ja kirjaston tietopalvelutehtävien määrä oli edellisvuotta hieman pienempi.

Kirjasto on edelleen osallistunut aktiivisesti valtakunnalliseen kirjastoverkon työhön ja kirjastolla on näkyvä asema erikoiskirjastoverkossa ja FinELibissä. Kirjasto on mukana kansainvälisessä uralaisten kielten tutkimuksen viitetietokantahankkeessa Urbiksessa ja on edelleen tuottanut runsaasti aineistoa Helka- ja Arto-tietokantoihin. Kotuksen kirjasto on yksi tietokannan suurimmista viitteiden tuottajista. Kirjasto on mukana valtakunnallisessa Kysy kirjastonhoitajalta -etätietopalvelussa.

Kirjaston kokoelmat kehittyivät suunnitellusti. Muuttoa varten kokoelmat evaluoitiin ja päällekkäisyyksiä ja vanhentunutta aineistoa karsittiin. Keskusteluja kirjaston suomalais-ugrilaisen kokoelman siirrosta on jatkettu Helsingin yliopiston kirjastolaitoksen kanssa.

Taulukko 13. Arkistojen palvelutoiminta 2006–2008.

	2006	2007	2008 ¹
Tietopalvelutoimeksiannot	1 081	1 181	907
Asiakaskäyntejä	1 147	1 052	1 211

¹ Arkistot kiinni muuton takia 3 kuukautta.

Taulukko 14. Kirjaston palvelutoiminta 2006–2008.

	2006	2007	2008 ¹
Asiakaskäynnit ²	8 316	9 880	6 480
Lainat	11 416	12 502	8 469
Tietopalvelutoimeksiannot	757	800	711

¹ Kirjasto kiinni muuton takia 4 kuukautta.

² Laskettu tieteellisten kirjastojen otantamenetelmällä.

4.4 Vähemmistökielet

Kotuksen tulossopimus 2007–2009:

Kotus toimii sen hyväksi, että Suomessa käytettävien saamelaiskielten, Suomen romanikielen ja suomalaisen viittomakielen käyttöala voi laajentua. Tämän edistämiseksi tutkitaan näiden kielten rakennetta ja käyttöä sekä vahvistetaan kielen asemaa kussakin kieliyhteisössä. Toimitaan yhdessä kieliryhmiä edustavien organisaatioiden kanssa. Samalla edistetään ja seurataan kieliä koskevan lainsäädännön toteutumista.

Vähemmistökielten tutkimuksessa ja huollossa tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Laadittiin kieltä käsitteleviä yleistajuisia ja tieteellisiä artikkeleita, pidettiin luentoja ja esitelmiä, laadittiin lausuntoja sekä toimitettiin vähemmistökielten kirjallistumista käsittelevää verkkojulkaisua *Omin sanoin* (ilmestyy 6.3.2009). Viittomakielen ja romanikielen kielipoliittisten ohjelmien laadinta eteni hyvin.

Saamen kielet

Jatkettiin koltansaamen elvytykseen ja dokumentointiin pyrkivää kielentallennushanketta. Saamen kielten huolto painottui terminologian luontiin ja vakiinnuttamiseen sekä nimistönhuoltoon. Inarissa pidettiin inarinsaamen päivä, jossa edistettiin kielen elvytystä ja esiteltiin lasten vanhemmille suunnattua kielineuvolaa, joka on tarkoitettu osaksi vauvaneuvolatoimintaa. Vastattiin noin 900 neuvontakysymykseen. Saamelaiskielten sanojen alkuperää koskeva Älgu-tietokanta oli yleisön käytettävissä aineistopalvelu Kainossa. Tietokannan kartunta eteni hyvin, joskin hitaammin kuin edellisenä vuonna.

Karjalan kieli

Jatkettiin *Karjalan kielen sanakirjan* muuntamista sähköiseen muotoon. Sanakirjan verkkoversio saatiin aineistopalvelimelle kielen opiskelijoiden ja harrastajien koekäyttöön. Vastattiin noin 30 tietopalvelutehtävään.

Romanikieli

Romanin lauseoppia käsittelevän teoksen käsikirjoitus eteni hyvin. Teos on jatkoa laajaan monografiaan *Suomen romanin äänne- ja muotorakenne*, joka ilmestyi vuonna 2007. Vastattiin noin 170 neuvontakysymykseen ja annettiin tekstikonsultointia.

Viittomakieli

Kotuksen viittomakielen tutkija toimi tiiviissä yhteistyössä Kuurojen Liiton kanssa. Käynnistettiin viittomakielen verkkosanakirjapalvelun julkaisualustan ja sanakirja-aineistojen tietokantajärjestelmän vaihtaminen.

5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

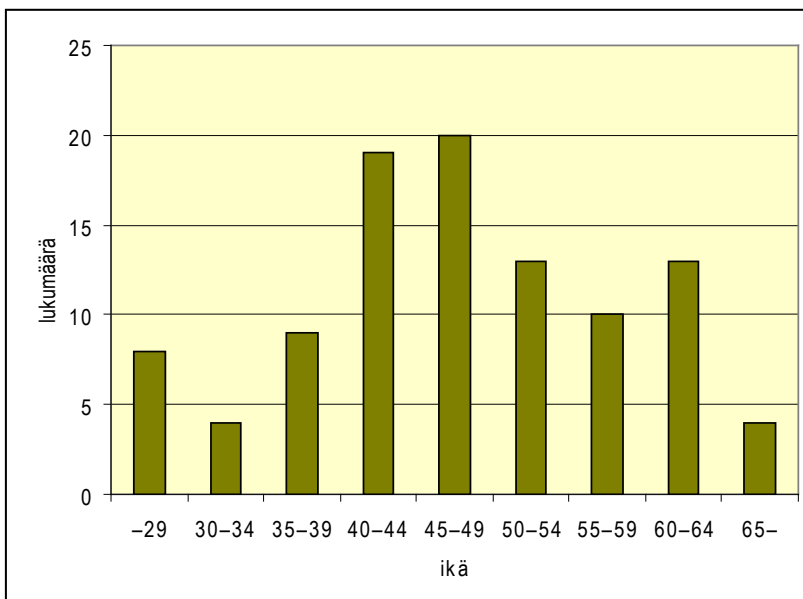
Kotuksen tulossopimus 2007–2009:

Tutkimuskeskus kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja työhyvinvointi. Tavoitteena on säilyttää työtyytyväisyysindeksi vähintään nykyisessä (3,4). Pyritään terveelliseen ja turvalliseen työympäristöön ja hyvinvointia tukevaan työilmapiiriin. Henkilöstöstrategian avulla pyritään tarkoituksenmukaiseen henkilöstön määrään ja rakenteeseen.

5.1 Henkilöstö

Kotuksen henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 116. Henkilötyövuosia tehtiin 101 eli saman verran kuin vuonna 2007. Valtaosa henkilöstöstä, 95, oli vakituiseissa työsuhteissa. Määräaikaissa työsuhteissa oli 18 % (2007 21 %) henkilöstöstä. Työsuhteiden määräaikaisuus perustui useimmiten sijaisuuteen tai projektityöhön. Pääosa (90 henkeä) työskenteli kokoaikaisesti.

Henkilöstön keski-ikä oli 47 v 10 kk, mikä oli sama kuin edellisenäkin vuonna. Kotuksen henkilöstö viihtyy pitkään työtehtävissään: 60–64-vuotiaita oli 13 (17 %) ja 65 vuotta täyttäneitäkin 4 henkeä. Vuonna 2008 jäi eläkkeelle kaksi työntekijää. Eläköitymisikä oli hieman yli 64 vuotta.

Kuvio 4. Henkilöstö iän mukaan 31.12.2008.

Kotuslaisten koulutustaso on korkea. Henkilöstöstä 85 prosentilla on korkeakoulututkinto ja 20 prosentilla yliopistollinen jatkotutkinto. Kuudella työntekijällä oli vireillä väitöskirjatyö. Koulutustasoindeksi oli 6,8 (asteikko 1–8, valtion indeksi 5,08).

Vuoden 2008 alusta auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta ja lautakunnan sihteeri siirtyivät Kotuksesta Opetushallitukseen.

5.2 Työhyvinvointi ja työsuojelu

Laadittiin vuosittainen toimintasuunnitelma, joka perustui työhyvinvoinnin toimintaohjelmaan 2006–2009. Henkilöstölle järjestettiin koulutustilaisuus mentoroinnista.

Vuonna 2007 tehtiin työtyytyväisyyskysely valtiovarainministeriön barometrilla. Tulokset saatiin 3,4 eli sama kuin aiemmissa kyselyissä. Tulos on samanlainen kuin valtiolla keskimäärin.

Henkilöstön liikuntaharrastuksia on tuettu järjestämällä liikuntaryhmiä ja vuotuinen virkistyspäivä. Lisäksi on tuettu henkilökunnan vapaa-ajan liikuntaa.

Henkilöstön terveydentila oli sairauspoissaoloilla mitattuna hyvä, 8 pv/htv (7 pv/htv v. 2007, valtiolla keskimäärin 9,9).

Tehtiin ergonomiatarkastuksia muuton jälkeen syksyllä 2008.

Laadittiin nykyiseen toimitilaan turvallisuus- ja pelastussuunnitelma.

Kotuksen julkaisuja uusissa Vuorikadun tiloissa.

6. Tilinpäätösanalyysi

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toiminta rahoitetaan budjettirahoituksella ja veikkausvoittovaroilla. Budjettirahoitus ja veikkausvoittovarat käsittivät 86 prosenttia rahoituksesta vuonna 2008. Budjettirahoitus oli lähes 2,7 miljoonaa euroa ja veikkausvoittovarat 2,5 miljoonaa euroa. Ulkopuolista rahoitusta oli noin miljoona euroa. Tästä suurin osa oli maksullisen palvelutoiminnan tuloja. Lisäksi oli erilaista tutkimus- ja aineistohankerahoitusta mm. Suomen Akatemiasta. Kaikkiaan Kotuksen käytettävissä oli lähes 7,2 miljoonaa euroa.

Taulukko 15. Toiminnan rahoitus ja menot vuosina 2006–2008.

Toiminnan rahoitus, €	2006	2007	2008
Budjettirahoitus	2 788 000	2 746 000	2 681 000
Veikkausvoittovarat	2 175 000	2 375 000	2 537 243
Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet	49 933	34 182	
Liiketaloudellinen maksullinen toiminta	617 742	726 804	627 506
Muu ulkopuolinen rahoitus	77 795	197 173	395 284
Edellisten vuosien säästöt	956 504	705 257	934 843
Yhteensä	6 664 974	6 784 416	7 175 876
Menot, €	2006	2007	2008
Henkilöstökulut	4 699 407	4 619 310	4 798 021
Aineet ja tarvikkeet	99 762	72 616	192 008
Kiinteistömenot	710 554	701 202	749 118
Palvelut	401 650	403 376	405 688
Muut menot	27 103	24 313	62 559
Yhteensä	5 938 476	5 820 817	6 207 394

Kokonaismenoista henkilöstömenot olivat lähes 80 prosenttia ja kiinteistömenot yli 10 prosenttia. Kiinteistömenot kasvavat vuodesta 2010 alkaen vielä suuremmiksi.

Vuoden 2008 alusta auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnan menot ja tulot siirtyivät Opetushallitukseen, johon tutkinto siirrettiin.

Taulukko 16. Talousarvion toteutumalaskelma 2008.

	Määräraha tai tuloarvio				
	Vuodelta 2008	Edelliseltä vuodelta	Käytet- tävissä	Käytetty tai kertynyt	Siirretty vuodelle 2009
Varsinaiset määrärahat, €					
29.60.23 Toimintamenot	2 681 000	934 843	3 615 843	2 942 243	673 600
29.60.53 Veikkausvoittovarot	2 537 243		2 537 243	2 537 243	
Yhteensä	5 218 243	934 843	6 153 086	5 479 486	673 600
Ulkopuolinen rahoitus					
29.60.23 Liiketaloudellisten suoritteiden tulot ja menot	627 506		627 506	472 900	154 606
228.40.21 Tuottavuuden edistäminen	5 000		5 000	0	5 000
29.60.501 Suomen Akatemian tutkimusmääräraha	233 160		233 160	122 984	110 176
32.80.51.21 Palkkaukset ja muut menot (työllistetyt)	36 368		36 368	34 077	2 291
4.06.29.10.221 Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisutoiminta	44 000		44 000	44 000	0
4.07.29.50.221 Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisutoiminta	48 000		48 000	24 797	23 203
4.07.29.60.501 Suomen Akatemian tutkimusmääräraha	28 756		28 756	28 756	0
Yhteensä	1 022 790		1 022 790	727 514	295 276
Varsinainen ja ulkopuolinen rahoitus yhteensä	6 241 033	934 843	7 175 876	6 207 000	968 876

Tutkimuskeskuksen määrärahat vuodeksi 2008 olivat yhteensä 6 153 086 euroa. Vuodelta 2007 siirtyi 934 843 euroa ja vuodelle 2009 siirtyi 828 206 euroa. Määrärahoista palkkoihin ja palkkioihin kului 77 % (v. 2007 79 %). Kiinteistömenot olivat 14 % (v. 2007 12 %) ja muu toiminta 9 % (v. 2007 alle 9 %).

7. Sisäisen valvonnan arviointi

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen johdon valvontavastuu ja valvontatehtävät on säädelty tutkimuskeskusta koskevassa laissa, asetuksessa ja työjärjestyksessä sekä opetusministeriön maksupisteitä koskevassa taloussäännössä. Sisäinen valvonta on osa tutkimuskeskuksen johtamista ja ohjausta.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus laatii vuosittain opetusministeriön kanssa tulossopimuksen, jonka toteutumista arvioidaan ja jota tarkistetaan tulosneuvotteluissa. Opetusministeriön sisäisen tarkastuksen ohjesääntö ohjaa myös Kotuksen toimintaa.

Opetusministeriön taloussäännön lisäksi Kotuksen omassa vuosittain päivitettävässä talousohjeessa on määräykset laskujen hyväksymisestä.

Aloitettiin tietoturvaan liittyvä riskienkartoitus.

Helsingissä 13.3.2009

Pirkko Nuolijärvi
johtaja
Kotimaisten kielten tutkimuskeskus

Julkaisut 2008

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja -sarja

- Suomen murteiden sanakirja. 8. osa : konkeri–kurvottaa / [toimitus: **Matti Vilppula & Ulla Takala** (päätoimittajat), **Heikki Hurta & Nina Kamppi** (toimitussihteerit) & **Tarja Korhonen, Kerttu Pohja, Katariina Rouvala, Eeva-Leena Seppänen, Eeva Tuominen, Maila Vehmaskoski, Maija Länsimäki** (oto., tarkistus)]. – Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ; Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2008. – XV, 954 s., [1] taitekarttalehti ; kartt. (KKTKJ ; 36).
- Suomi–viro-suursanakirja. CD-ROM-versio [MOT 7.0] / [suomen kielen asiantuntija **Maija Länsimäki**]. – Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Kielikone, 2008. (KKTKJ ; 143).
- Kielitoimiston nimiopas / toimitus: **Pirjo Mikkonen** (päätoimittaja), **Minna Salonen** ja **Tiina Manni-Lindqvist**. – Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2008. – 339 s. (KKTKJ ; 148).
- Kielitoimiston sanakirja 2008. CD-ROM-versio 2.0. / [toimitus: **Eija-Riitta Grönros** (päätoimittaja), **Minna Haapanen** (toimitussihteeri) & **Tarja Riitta Heinonen, Leena Joki, Liisa Nuutinen, Marjatta Vilkamaa-Viitala, Riitta Eronen** (taivutus), **Outi Lehtinen** (atk-asiantuntija). Asutusnimihakemiston toimitus: **Ritva Korhonen** (versio 1.0), **Tiina Manni-Lindqvist, Outi Lehtinen** (atk-asiantuntija) ja **Jari Vihtari** (atk-asiantuntija). – Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus ja Kielikone Oy. (KKTKJ ; 149).
- Kielitoimiston sanakirja 2008. Internet-versio MOT Kielitoimiston sanakirja 2.0. Julkaisija Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. Kustantaja Kielikone Oy.
- Lars Röösén Pien-Savon verollepanomaakirjan tilusselvitykset vuosilta 1643–1646 : (MHA C 1). / toimittanut **Timo Alanen**. – Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2008. – 405 s. (KKTKJ ; 150) Nimihakemistot s. 251–405.
- Tscheremissisches Wörterbuch / **Arto Moisio** und **Sirkka Saarinen** ; aufgezeichnet von Volmari Porkka, Arvid Genetz, Yrjö Wichmann, Martti Räsänen, T. E. Uotila und Erkki Itkonen. – Helsinki : Suomalais-ugrilainen seura : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2008. – xix, 924 s. (Lexica Societatis Fenno-Ugricae ; 32) (KKTKJ ; 151).
- Alanen, Timo**: Lapin kunnan vanha asutusnimistö / Timo Alanen. – Lapin kunta : Lapin kotiseutumuseoyhdistys ry, 2008. – 108 s. : kuv., kartt. (KKTKJ ; 153).

Lehdet – Tidskrifter

- Hiidenkivi : suomalainen kulttuurilehti / julkaisijat: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen Kotiseutuliitto, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. – Helsinki : Stellatum, 2008. ISSN: 1236-794X Ilm. tiheys: Kuusi kertaa vuodessa. 368 sivua.
- Kielikello : kielenhuollon tiedotuslehti / Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. – Helsinki : Stellatum, 2008. ISSN: 0355-2675. Ilm. tiheys: Neljä kertaa vuodessa. 172 sivua.
- Språkbruk / tidskrift utgiven av Svenska språkbyrån vid Forskningscentralen för de inhemska språken. – Helsingfors : Forskningscentralen för de inhemska språken, 2008. ISSN: 0358-9293. Ilm. tiheys: Neljä kertaa vuodessa. 160 sivua.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja -sarja

- Säämingin ja Rantasalmen maantarkastusluettelo vuosilta 1562–1563 / **Timo Alanen** (toim.). – Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2008. (KKTKVJ ; 4) Verkkojulkaisu, HTML: <URL <http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisu/julk4/>>.
- Ison suomen kieliopin verkkoversio / vastaava toimittaja: **Maria Vilkuna** ; apuna toimitustyössä: **Markus Hamunen** ; tekninen toteutus: **Jari Vihtari**, asiantuntijana **Outi Lehtinen** ; taustaryhmä Ison suomen kieliopin kirjoittajat: Auli Hakulinen, **Maria Vilkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen, Irja Alho** ja **Heli Kautonen**. – Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus ; Helsingin yliopiston suomen kielen kotimaisen kirjallisuuden laitos ; Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2008. (KKTKVJ ; 5) Verkkojulkaisu, HTML: <URL <http://scripta.kotus.fi/visk/etusivu.php?s=tiedot>>.

Kirjat – Monografier

- Ainiala, Terhi**: Nimistöntutkimuksen perusteet / **Terhi Ainiala**, **Minna Saarelma** ja **Paula Sjöblom**. – Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2008. – 369 s. ; kuv., kartt. (Tietolipas ; 221).
- Elnet / Sergei Tšavain ; marin kielestä suomentanut **Arto Moisio**. – Turku : Faros, 2008. – 302 s.
- Heikkinen, Vesa**: Hölynpölynimuri / **Vesa Heikkinen** & **Tuure Hurme**. – Helsinki : Otava, 2008. – 223 s.
- af Hällström-Reijonen, Charlotta** – **Reuter, Mikael**: Finlandssvensk ordbok. – 4. reviderade upp. – Helsingfors : Schildts Förlags Ab, 2008. – 190 s.

Toimitteet – Redigerade verk

- Borrowing of place names in the Uralian languages / edited by **Ritva Liisa Pitkänen**, Janne Saarikivi. – Debrecen–Helsinki, 2007. – 223 s. ; kuv., kartt. (Onomastica Uralica ; 4).
- Dialekt i östra Nyland. Fältarbete i Liljendal med omnejd / redigerad av Helena Palmén, **Caroline Sandström** & Jan-Ola Östman. – Helsingfors : Nordica, Helsingfors universitet, 2008. – 211 s. (Nordica Helsingiensia ; 14) (Dialektforskning ; 1).
- Folkmålsstudier 46 (2008) / utgivna av Gunilla Harling-Kranck, Hanna Lehti-Eklund ; under medverkan av **Peter Slotte** ...et al. – Helsingfors : Universitetstryckeriet, 2008. – 110 s.
- Karjalohjan kylät ennen ja eilen / Saulo Kepsu, Tuomo Tukkinen, **Timo Alanen** (toim.). – Espoo : TT-kyläkuvat, 2008. – 182 s. ; kuv., kartt.
- Kylä-Espoo. Espoon vanha asutusnimistö ja kylämaisema / Toimittajat: Kaija Mallat, Sami Suviranta, Reima T. A. Luoto ; kuvat historiallisista asiakirjoista: **Timo Alanen**. – Espoo, 2008. – 176 s. ; kuv. kartt.
- Onomastica Uralica. 5 / István Hoffmann, Valéria Tóth ; co-president of the editorial board **Ritva Liisa Pitkänen**. – Debrecen – Helsinki, 2007. – 172 s. (Onomastica Uralica. ISSN 1586-3719 ; 5).
- Språk i Norden 2008. Tema: Namn / huvudredaktör **Charlotta af Hällström-Reijonen**. – Oslo : Språknemdene i Norden, 2008. – 308 s.

Kartat – Kartor

Hänninen, Anneli: Karjalan kartta Rajantakaista Karjalaa -näyttelyssä Kulttuurien museossa.

Tieteelliset artikkelit ja katsaukset – Vetenskapliga artiklar

- Ainiala, Terhi**: Ortnamns utbredningsområden beskrivna i en ortnamnsatlas // Nordiske navnes centralitet og regionalitet / Birgit Eggert, Bente Holmberg & Bent Jørgensen (red.). Rapport fra NORNAS 35. symposium på Bornholm 4.–7. maj 2006. - Uppsala, 2007, s. 11–18.
- Socio-onomastics // Handbook of Pragmatics. 2008 Installment / Edited by Jan-Ola Östman and Jef Verschueren. - Amsterdam : John Benjamins, 2008. (Handbook of Pragmatics ; 12). ISBN 978 90 272 3257 1. – 18 s.
 - Urban identities seen through place names // Nytt om namn : meldingsblad for Norsk namnelag. – Oslo : Avdeling for namnegransking. ISSN 0800-4676. 46 (2007), s. 30–35.
- Ainiala, Terhi – Mattfolk, Leila**: Nordisk namnforskning 2006. Finland // Namn och bygd. - Uppsala. Vol. 95 (2007), s. 94–99.
- Ainiala, Terhi** – Örnmark, Michaela: Nordisk namnforskning 2005. Finland // Namn och bygd. - Uppsala. Vol. 94 (2006), s. 115–121.
- Eskelinen, Riikka – Vidberg, Maria**: Jotain vanhaa, jotain uutta – tutkimussuuntien rikkautta pohjoismaisessa nimistöntutkimuksessa. 14. pohjoismainen nimistökongressi Islannin Borgarnesissa 11.–14.8.2007 // Virittäjä. – Helsinki : Kotikielen seura. 112 (2008) : 1, s. 134–136.
- Heikkinen, Vesa**: Miten ymmärtää hallintolain kielipykälää? // Kielen ja oikeuden kohtaamisia. — Helsinki : Talentum 2008. S. 47–63.
- Heikkinen, Vesa – Lounela, Mikko**: Small corpus, great institution - and an attempt to understand them <http://scidok.sulb.uni-saarland.de/frontdoor.php?source_opus=1690&la=en> // Proceedings of the 19th European Systemic Functional Linguistics Conference and Workshop 23rd - 25th July 2007, Saarbrücken, Germany // Prof. Dr. Erich Steiner and Dr. Stella Neumann (Eds.) // Hosted by SciDok, Wissenschaftsserver der Universität des Saarlandes, 2008.
- Korhonen, Riitta** – Harjunen, Elina: Äidinkielen kielioppi – sydämenasia! // Kieli ja globalisaatio = Language and globalization / toimittaneet Mikel Garant, Irmeli Helin & Hilikka Yli-Jokipii. – Jyväskylä : Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA : Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto, 2008. (Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) julkaisuja ; 66), s. 125–151.
- Lappalainen, Hanna**: Kelan virkailijoiden henkilötunnuspyynnöt: Tutkimus rutiinimaisista toiminnoista (E. Summary: Asking for clients' identity number or identity card at Finnish Social Security offices: A study of routinized activities) // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen seura. 112 (2008) : 4, s. 483–517.
- Kielellinen vaihtelu vuorovaikutuksen resurssina // Nuoret kielikuvassa / Sara Routarinne ja Tuula Uusi-Hallila (toim.). – Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2008 (Tietolipas ; 220), s. 85–102.
 - Vaihteleva kieli // Kieltä kohti / Tiina-Onikki-Rantajääskö & Mari Siirainen (toim.). – Helsinki : Otava, 2008, s. 66–85.
- Lauerma, Petri**: Paavo Ruotsalaisen kirjeiden kielestä. (E. Summary: On the language of Paavo Ruotsalainen's letters) // Sananjalka. – Turku: Suomen kielen seura. (2008) : 50, s. 73–86.
- Varhaisnykysuomen morfologinen etäännyminen vanhasta kirjasuomesta etenkin Jakob Johan Malmbergin tuotannon valossa (E. Summary: Morphological divergence of Early Modern Finnish from Old Literary Finnish with particular reference to the works of Jakob Johan Malmberg) // Virittäjä. – Helsinki : Kotikielen seura. 112 (2008) : 3, s. 355–381.

- Lehtinen, Outi:** Rakenteiset sanakirjat. Helsinki : Helsingin yliopisto, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta, tietojenkäsittelytieteen laitos, 2008. (Pro gradu) <URL: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe200810312041>>.
- Lounela, Mikko:** A Process Model for Composing High-quality Text Corpora <<http://www.lrec-conf.org/proceedings/lrec2008/summaries/30.html>> / Mikko Lounela // 6th International Conference on Language resources and Evaluation Proceedings // European Language Resources Association, 2008. (CD-ROM).
- Länsimäki, Maija:** Miksi suuret sanakirjat pitää tehdä? // Virittäjä. – Helsinki : Kotikielen seura. 112 (2008) : 4, s. 565–569.
- Martola, Nina:** När är det bra att dricka mycket? Några tankar kring nollinstansiering // Nog ordat? Festskrift till Sven-Göran Malmgren den 25 april 2008 / Redaktör(er): Kristinn Jóhannesson... et. al. – Göteborg : Göteborgs universitet, 2008. – (Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning ; 34), s. 288–295.
- Åtskilda eller skilda åt – vad skiljer de två participen åt? // Under språkets hud : festskrift till Erik Andersson på 60-årsdagen / redaktörer: Lotta Collin ... [et al.]: – Åbo : Åbo Akademi 2008, s. 139–146.
- Mattfolk, Leila:** Östnyländsk regionalstandard? // Dialekt i östra Nyland. Fältarbete i Liljendal med omnejd. – Helsingfors, 2008. – S. 157–172.
- Nuolijärvi, Pirkko:** Soome ja rootsi keel Soomes eile, täna ja homme // Emakeelne Eesti, emakeelne Euroopa / koostanud Urmas Sutrop ja Jüri Valge. – Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2008. – S. 221–234.
- Språken bredvid varandra – Kielet rinnakkain // Förhandlingar vid Tjugonionde sammankomsten för svenskans beskrivning Vasa den 4 och 5 maj 2007 / red. Marianne Nordman ... [et al.]. – Vasa : Svensk-Österbottniska samfundet, 2007. (Skrifter utgivna av Svensk-Österbottniska samfundet ; 70), s. 28–29.
- Paikkala, Sirkka:** Muutoksia kansallisissa latinaistuksissa // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2934> Sprachliche und kulturelle Werte in der Namenplanung für Helsinki // Namen und ihr Konfliktpotential im europäischen Kontext. Regensburger Symposium, 11. bis 13. April 2007 / Nicole Eller, Stefan Hackl, Marek L'upták (Hrsg.) - Regensburg : Edition vulpes, 2008. (Regensburger Studien zur Namenforschung ; 4), s. 293–307.
- Paikkala, Sirkka** – Leskinen, Teemu: YK:n 9. paikannimien standardointikonferenssi 2007 New Yorkissa // Virittäjä. – Helsinki : Kotikielen seura. 112 (2008) : 3, s. 408–414.
- YK:n yhdeksäs paikannimien standardointikonferenssi 21.-30.8.2007, New York. – 23 sivua.
- Piehl, Aino:** Finland makes its Statutes Intelligible: Good Intentions and Practicalities // Obscurity and Clarity in the Law. Prospects and Challenges / Anne Wagner and Sophie Cacciaguidi-Fahy (toim.). – Ashgate, 2008. S. 151–163.
- Selgest inglise keelest keeruline soome keel? Euroopa Liidu oigusaktide mitmekeelne ettevalmistamine // Euroopa Liidu keel kui meie uhine keel. Artiklite kogumik / Katrin Hallik ja Katre Kasemets (toim.). – Eesti keele sihtasutus, 2008. S. 26–28.
- Virkamiehet EU:n säädösvalmistelussa : tasapainoilua oman kielen ja työkielten välissä // Kielen ja oikeuden kohtaamisia. – Helsinki : Talentum 2008. S. 273–282.
- Pitkänen Ritva Liisa:** Finnish-Swedish contacts in Finnish nomenclature // Borrowing of place names in the Uralian languages / edited by Ritva Liisa Pitkänen, Janne Saarikivi. – Debrecen – Helsinki, 2007. S. 9–26.
- Satakunnan rannikon ruotsalais-suomalainen paikannimistö // Sata sanan juurta : Satakunnan vanhaa paikannimistöä. – [Turku] : Satakunnan historiallinen seura 2007. (Satakunta : kotiseutututkimuksia ; 25), s. 42–65.
- Reuter, Mikael:** "Jag spugglade ut på mellandäck". Om finlandism i Hugo Bergroths tidiga korrespondens // Under språkets hud : festskrift till Erik Andersson på 60-årsdagen / redaktörer: Lotta Collin ... [et al.]. – Åbo : Åbo Akademi 2008. S. 189–196.
- Svenska och finska – så olika men ändå lite lika / Kaisa Häkkinen och Mikael Reuter // Nöd och lust. Sverige och Finland i samtid och framtid / Red. Torsten Hallberg. – Stockholm : Norden, 2008. S. 164–185.
- Sandström, Caroline:** Pronomen för husdjur i Liljendal // Dialekt i östra Nyland. Fältarbete i Liljendal med omnejd. – Helsingfors, 2008. S. 111–144.
- Slotte, Peter:** Kurt Zilliacus 21.7.1927 – 30.4.2008 // Namn och bygd. – Uppsala. 96 (2008), s. 105–110.
- Sorjonen, Marja-Leena:** Using *niin*-interrogative to treat the prior speaker's action as an exaggeration / Mia Halonen and Marja-Leena Sorjonen // Discourse studies. – London : Sage. 10 (2008) : 1, s. 37–53.
- Tiilikä, Ulla:** Auttajista lausuntoautomaateiksi? Lääkäreillä keskeinen rooli etuuskista päätettäessä // Duodecim. – Helsinki : Kustannus Oy Duodecim. 124 (2008) : 8, s. 896–901.
- Perusteltuja päätöksiä? Etuuspäätökset kirjoitettujen ja kirjoittamattomien lakien ristipaineissa // Kielen ja oikeuden kohtaamisia. - Helsinki : Talentum 2008. S. 395–415.
- Vilkuna, Maria** – Helasvuo, Marja-Liisa: Impersonal is Personal: Finnish perspectives // Transactions of the Philological Society. – Oxford : Basil Blackwell, 2008. 106 : 2, s. 216–245.

Yleistajuiset artikkelit – Populära artiklar

- Aapala, Kirsti:** Gákti ja kaftaani pohjoisen ja etelän kohtaaminen // Kielikello. 2008 : 1, s. 9–10.
- Kaarnikoita ja juoksetusheiniä – luonnonkasveja moneen käyttöön // Raito : maakunnallinen museolehti. – Rovaniemi : Lapin maakuntamuseo. 2008 : 1, s. 4–7 Ilm. myös: <URL: <http://www.rovaniemi.fi/?Deptid=2618>>.
- Ovatpas hinnat halpuneet! // Kielikello. 2008 : 4, s. 40 (Kysyttyä).
- Siili ja kullero – Viron tuomisiako? // Kielikello. 2008 : 2, s. 28–29.
- Äimän käkenä lehtereistä // Helsingin sanomat. Kuukausiliite. – Helsinki : Sanoma Oy. 2008: maaliskuu.

- Ainiala, Terhi:** Honkia, korpia, oppia ja aatetta // Yhdessä rakennetut. Suomalaiset seurantalot / Toim. Anna-Maija Halme ja Leni Pakkala. – Helsinki : Suomen Kotiseutuliitto, s. 27.
- Alanen, Timo:** Hovirinnansilta // Someron joulu. – Somero : Somero-seura. 2008, s. 42–44.
- Sotavangit metsätöissä Somerniemellä // Lounais-Hämeen joulu. – Forssa : Lounais-Hämeen kotiseutu- ja museoyhdistys. 2008, s. 29.
- Eronen, Riitta:** Aakkosnimet eli tavausaakkoset // Kielikello. 2008 : 2, s. 38.
- Iloinen kieliuutinen // Kielikello. 2008 : 1, s. 41.
 - Juhlamusikaalin aiheena äidinkieli // Kielikello. 2008 : 2, s. 36.
 - Kansalaisista vai sisällissota? // Kielikello. 2008 : 1, s. 41.
 - Kielenhuoltoa Tukholmassa // Kielikello. 2008 : 2, s. 17.
 - Kieliuutisia kunnannimistä kotiaisiin // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. – Stockholm. 2008 : 3.
 - Musta- vai mustavalkokirjoitus? // Kielikello. 2008 : 3, s. 41.
 - Pekingin olympialaiset // Kielikello. 2008 : 2, s. 38.
 - Poliisi on myös ammattikirjoittaja // Kielikello. 2008 : 4, s. 17–19 (Kieli työssä).
 - Sanat uudistuva luonnonvara // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2008 : 7.
 - Slangi uudistuu // Kielikello. 2008 : 2, s. 10.
 - Suomi kakkosta yliopisto-opiskelijoille // Kielikello. 2008 : 2, s. 11–12.
 - Taktiili vai taktiilinen? // Kielikello. 2008 : 3, s. 40 (Kysyttyä).
 - Uudissanaterveisiä Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. – Stockholm. 2008 : 1, s. 10.
 - Uudissanaja Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. – Stockholm. 2008 : 2, s. 8.
 - Uudissanaja Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. – Stockholm. 2008 : 4, s. 22.
 - Vuoden sanat // Mitä missä milloin 2009. – Helsingissä : Otava 2008.
 - Vähemmistökielestä kolmella kielellä // Kielikello. 2008 : 1, s. 22–23.
- Granqvist, Kimmo:** Mikä on romanikieli? // Kielikello. 2008 : 1, s. 13.
- Romanikielen huollon pulmia ja peruskysymyksiä // Kielikello. 2008 : 1, s. 11–13.
- Grönros, Eija-Riitta:** Mitä on maidoke? // Kielikello. 2008 : 4, s. 40 (Kysyttyä).
- Gustafsson, Anna Maria:** Internationell konferens om språkvård – värdigt adjö till Språknämnden // Språkbruk : Tidskrift utg. av Svenska språkbyrån. – Helsingfors : Forskningscentralen för de inhemska språken. 2008 : 3, s. 23–25.
- Haapanen, Minna:** Viherpesu, pelittää ja fajita – uudistunut Kielitoimiston sanakirja // Kielikello. 2008 : 3, s. 14–17.
- Halonen, Mia:** Ensikielenä ”muu” – maahanmuuttajataustaisten koululaisten suomi // Kielikello. 2008 : 2, s. 7–10.
- Heikkinen, Vesa:** Ei vajevejatta // Journalismikritiikin vuosikirja / Maarit Jaakkola (toim.). – Tampere, 2008, s. 184 (<http://tampub.uta.fi/tiedotusoppi/1797-6014.pdf>).
- Hurtta, Heikki:** Maakravun murheenkryyni // Kielikello. 2008 : 3, s. 20–21.
- Huhtamäki, Martina:** Många olika slags talspråk – slutseminarium för Spara det finlandssvenska talet // Språkbruk. 2008 : 4, s. 11–13.
- Hyvärinen, Riitta:** Aikamatka vuoden 1988 kieleen // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2008 : 4, s. 78–79.
- af Hällström-Reijonen, Charlotta:** Självreflekterande språkhistoriker // Språkbruk. 2008 : 2, s. 20–22.
- Joki, Leena:** Olohuoneesta kotiteatteri? // Kielikello. 2008 : 1, s. 38.
- Tahtotila // Kielikello. 2008 : 3, s. 17.
- Kankaanpää, Salli:** Suomen kielen toimintaohjelma vaalii ja vahvistaa suomen kielen käyttöä // Turun Sanomat. 16.1.2008.
- Karttunen, Miia:** Kielentutkimus kuilun partaalla // Virke. – Helsinki : Äidinkielen opettajain liitto. 2008 : 4, s. 53.
- Karvinen, Kati:** Kotihoidon tekstit tiedon välittäjinä // Terveiset. Helsingin kaupungin terveystieteiden keskuksen henkilötiedote. 2008 : 4, s. 18–19.
- Klemettinen, Riina:** Kipu polttaa, tuhoaa ja opettaa – metafora ja kivun kieltäminen // Kielikello. 2008 : 3, s. 8–10.
- Knuth, Marja-Liisa:** Saturnuksen kuut // Kielikello. 2008 : 3, s. 38.
- Kolehmainen, Taru:** Hyrysysystä vapuriin. Kilpailulla sanoja suomeen // Hiidenkivi. (2008) : 6, s. 22–25.
- Kehottaa vai kehoittaa – vuosisatainen pulma // Kielikello. 2008 : 1, s. 24–28.
 - Kielenneuvontatoimisto vastaa – mitä kysyttiin 60 vuotta sitten? // Kielikello. 2008 : 3, s. 22–24.
 - Kielikellon alkuvaiheet // Kielikello. 2008 : 4, s. 20–23.
 - Mannaa ja mammonaa kaidalla tiellä // Hiidenkivi. (2008) : 2, s. 17–19.
 - Vanha ja uusi luomiskertomus // Hiidenkivi. (2008) : 3, s. 53.
 - Ällätikulla silmään! Kirjainten nimitykset suomen kielessä // Kielikello. 2008 : 2, s. 20–25.
- Korhonen, Riitta:** Englantia kaikilla kielillä – harmittaako? // Kielikello. 2008 : 3, s. 32–34
- Korhonen, Tarja:** Valtion tuottavuusohjelma uhkaa Kotusta // Keppi ja porkkana : Valtiosektorin tiedote. – [Helsinki] : Akavan erityisalojen keskusliitto. 2008 : 4, s. 8.

- Lauerma, Petri:** Kotuksen varhaisnykysuomen korpus – 1800-luvulla julkaistun suomenkielisen kirjallisuuden laaja sähköinen valikoima // Bibliophilos. – Helsinki: Bibliofiilien seura ry. 67 (2008) : 3, s. 39–42.
- Lehtinen, Essi:** Kertomuksia lapsista ja lasten määristä. – Virastojen toimintakertomusten muutoksia // Kielikello. 2008 : 4, s. 10–12.
- Lindh-Garreau, Maria:** Krönika eller kolumn? // Språkbruk. 2008 : 1, s. 42.
- Språklig lättja förvanskar vår bild av EU // Språkbruk. 2008 : 1, s. 21–23.
- Maamies, Sari:** A. I. Virtanen ja välilyönti // Kielikello. 2008 : 3, s. 41.
- Fatigue on uupumusta // Kielikello. 2008 : 3, s. 41.
 - Mikä on aggressiivi? // Kielikello. 2008 : 1, s. 18.
 - Neljäkymmentä vuotta Kielikelloa // Kielikello. 2008 : 4, s. 3.
 - Rakas, ärsyttävä kieli! // Kielikello. 2008 : 1, s. 3.
 - Sana sanasta // Kielikello. 2008 : 3, s. 3.
 - Sanastokeskus TSK on termien asiantuntija // Kielikello. 2008 : 3, s. 11–13 (Kieli työssä).
 - Sanomalehden kieli vaikuttaa // Kielikello. 2008 : 2, s. 18–19.
 - Suomessa suomeksi monella eri tavalla // Kielikello. 2008 : 2, s. 3.
- Mikkonen, Pirjo:** Finländsk personnamnslagstiftning. Får man själv bestämma över sitt namn? // Språk i Norden 2008. Tema: Namn. S. 45–58.
- Kuntien yhdistyminen muuttaa kotiseudun nimestä // Hiidenkivi. (2008) : 5, s. 21–23.
 - Naistenviikon naiset // Kielikello. 2008 : 2, s. 35.
 - Sukunimettömät islantilaiset // Kielikello. 2008 : 1, s. 40.
- Moilanen, Raija:** Laitteesta puuttui lisävarusteet // Kielikello. 2008 : 4, s. 31.
- Passiivitalo // Kielikello. 2008 : 4, s. 34.
 - ”Sielu särkyi, kun tuon sanan kuulee” // Kielikello. 2008 : 1, s. 19.
- Nuolijärvi, Pirkko:** Sananen kulttuurista, siis elämästä // Pirta. – Helsinki : Kalevalaisten naisten liitto. ISSN 0783-0424. 47 (2008) : 1, s. 31.
- Suomen kielet ovat suomalaisten vastuulla // Helsingin Sanomat. 6.11.2008. Ilm. myös: <URL: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2910>>.
 - Suomen kieli elää, kun sitä käytetään // Oulun ylioppilaslehti. – Oulu : Oulun yliopiston ylioppilaskunta. 2008 : 4, s. 4 (Kynävieras).
- Olthuis, Marja-Liisa:** Caabakirjālas cāällimhārjuttasah: Maht kavnað hitruus cāällimamnasijd? // Anaras. - Avveel : Anaraskiela servi stivra. ISSN 0788-0561. 2008 : 1, s. 17–21.
- Inarinsaamen huolto ja elvytystä // Kielikello. 2008 : 1, s. 4–7
- Paikkala, Sirkka:** Nimien matkassa Aakenustunturilta Östermyraan // S & A : toimiston ammattilehti. - Espoo : BBM. 2008 : maaliskuu, s. 70–71.
- Tavallisista Virtasista venäläisvihaan – kansallisuusaate sukunimissä // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2849>.
- Peltokorpi, Pauliina:** Kohtalo lusikassa // Kielikello. 2008 : 3, s. 18–19.
- Piehl, Aino:** Välimeren unioni ja Itämeri-strategia // Virallinen lehti. 30.7.2008. Ilm. myös: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2855>.
- Säädöksiä vaikka sarjakuvina – jos ymmärrettävyys vaatii // Virallinen lehti. 10.11.2008. Ilm. myös: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2952>.
 - Uhriutuminen // Virallinen lehti. 9.4.2008. Ilm. myös: http://lato.poutapilvi.fi/p4_kotus/index.phtml?s=2641.
- Pyhälähti, Minna:** Arkipäiväistyvä talouden kieli // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2008 : 10, s. 78–79.
- Downshifting suomeksi? // Kielikello. 2008 : 3, s. 40 (Kysyttyä).
 - Erotu eduksesi houkuttelevalla kutsulla // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2008 : 8, s. 70–71.
 - Euron merkitseminen // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2008 : 5, s. 18.
 - Suomen kielen kauneimmat sanat // Kielikello. 2008 : 4, s. 24–25.
- Reuter, Mikael:** Därför lever svenskan fortfarande i Finland // Språktidningen. – Stockholm : Språktidningen i Sverige. 2008 : 3, s. 18–21.
- Grader i helvetet? // Social och liberal. Henry Olander 70 år. – [Helsingfors] : Svenska folkskolans vänner, 2008. S. 124–138.
 - Nordiskt samarbete till gagn för språkvården // Språkbruk. 2008 : 3, s. 3–4.
 - Svenska ortnamn i Finland i internationellt perspektiv // Språk i Norden 2008. Tema: Namn. S. 145–156.
 - Välkommen som ny chef, Nina! // Språkbruk. 2008 : 1, s. 3–4.
- Räsänen, Matti:** Laki on niin kuin se luetetaan // Virallinen lehti. 22.10.2008. Ilm. myös: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2913>.
- TEM // Virallinen lehti. 30.1.2008. Ilm. myös: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2637>.
 - Työ- ja elinkeinoministeriö TEM // Kielikello. 2008 : 1, s. 41.
 - Viisi varista istuu aidalla // Kielikello. 2008 : 1, s. 29.
- Salonen, Minna:** Jokkmokkista Intersportiin // Kielikello. 2008 : 2, s. 39.
- Pyreneiden vai Iberian niemimaa? // Kielikello. 2008 : 2, s. 39.

- Slotte, Peter:** Döda Kurt Zilliacus // Hufvudstadsbladet. 18.5.2008.
- In memoriam Birger Bergh // Åbo Underrättelser. 23.5.2008.
 - Inget skäl vara okritisk eller överslätande // Hufvudstadsbladet. 15.1.2008.
 - Kurt Zilliacus // Svenska folkskolans vänners kalender. – Helsingfors : Svenska folkskolans vänner. 122 (2008), s. 163–164.
 - Ortnamn och dialekt // Åbo Underrättelser. 17.6.2008.
 - Paula Wilson förvränger och förtiger // Vasabladet. 24.2.2008, s. 9.
 - Tack och adjö till Paula Wilson // Vasabladet. 20.3.2008.
- Slotte, Peter – Reuter, Mikael:** Kurt Zilliacus in memoriam // Språkbruk. 2008 : 2, s. 18–19.
- Sylvin, Jenny:** Barnlyrik med tuggmotstånd // Språkbruk. 2008 : 1, s. 18–20.
- Lönlös men inte arbetslös – intervju med en pensionerad språkvårdare // Språkbruk. 2008 : 4, s. 14–16.
 - Ögonblicksblottläggelser // Språkbruk. 2008 : 3, s. 16–18.
- Tiilikä, Ulla:** Mitä jos välillä puhuttaisiin kielestä? // Sosiaaliturva. – Helsinki : Huoltaja-säätiö. 2008, n:o 10, s. 6.
- Oppitunteja virkakielestä // Hyvinvointikatsaus. – Helsinki : Tilastokeskus. 2008 : 1, s. 50.
 - Tuottavuuspuheen logiikka peittää pahasti (Vastaus Sakari Karjalaisen kirjoitukseen) // Helsingin Sanomat. 23.11.2008 (Mielipiteet).
- Tiilikä, Ulla – Viertiö, Annastiina:** Kirjoittajien koulutus kannattaa // Kielikello. 2008 : 2, s. 13–16.
- Torikka, Marja:** Kielen ja kulttuurin päivät kokosi yhteen opettajia // Karjalan heimo. – Helsinki : Karjalan sivistysseura. 2008 : 1-2, s. s. 6–7.
- Vaula, Sari:** Kielenhuollon lähteillä // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2008 : 3, s. 86–87.
- Pilkut paikoilleen // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2008 : 1, s. 76–77.
- Vilkamaa-Viitala, Marjatta:** Ei ikinä! // Kielikello. 2008 : 1, s. 32.
- Kryptistä // Kielikello. 2008 : 2, s. 33.
 - Milloin takaisin? // Kielikello. 2008 : 1, s. 33.
- Vilkuna, Maria – Forsberg, Hannele:** Mitenkäs sitä teillä päin lauseet aloitetaan? Murreutkimuksen uusia tuulia – ja vähän vanhojakin // Hiidenkivi. (2008) : 1, s. 12–15.
- Vuolab-Lohi, Kaarina:** Samiska ortnamn i Finland och Norge // Språk i Norden 2008. Tema: Namn. S. 213–222.
- Westerberg, Pia:** Brev till Språkbruk // Språkbruk. 2008 : 4, s. 34.
- Äikäs, Monica:** Den röda tråden // Arena för modersmål och litteratur : medlemsblad för Svenska modersmåslärläroforeningen i Finland. – Helsingfors : Svenska modersmåslärläroforeningen i Finland. 2008 : 1, s. 19.
- Den villa som ligger vid sjön är till salu // Språkbruk. 2008 : 2, s. 38.
 - Läsa mellan raderna // Arena för modersmål och litteratur : medlemsblad för Svenska modersmåslärläroforeningen i Finland. – Helsingfors : Svenska modersmåslärläroforeningen i Finland. 2008 : 2, s. 24.

Kielipalstoja – Språkkolumner

Kauden murre <URL: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=602>>

Joulupahnoilta kirkkomatkalle, Ikaalisten murretta (22.12.2008), murrenäyte tekstinä ja äänitteinä (real audio -tiedostoina) Kuhmoisista // Haastattelija: Pekka Lehtimäki ; litterointi ja ääninäytteet: **Eeva Yli-Luukko** ; kartat: **Anneli Hänninen** ; toimitus: **Raija Miikkulainen**.

Kuhmoisten murrenäyte: Kärme (9.7.2008), murrenäyte tekstinä ja äänitteinä (real audio -tiedostoina) Kuhmoisista // Litterointi ja ääninäytteet: **Eeva Yli-Luukko** ; kartat: **Anneli Hänninen** ; toimitus: **Raija Miikkulainen**.

Piru pakkasessa (6.3.2008), murrenäyte tekstinä ja äänitteinä (real audio -tiedostoina) Puolangasta // Litterointi ja ääninäytteet: **Eeva Yli-Luukko** ; kartat: **Anneli Hänninen** ; toimitus: **Raija Miikkulainen**.

Kieli-ikkuna // Helsingin Sanomat. Ilm. myös: // < URL: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=427> >

Aapala, Kirsti: Syreenin synty // Helsingin Sanomat. 25.5.2008, s. C2.

- Villejä lupiineja, herranheiniä ja muita kulkurikasveja // Helsingin Sanomat. 17.8.2008, s. C2.

Eronen, Riitta: Piirroshahmo Myyrä olisi nyt Kontiainen // Helsingin Sanomat. 14.12.2008, s. C3.

Grönros, Eija-Riitta: Maidoke on kuin rahake // Helsingin Sanomat. 10.8.2008, s. C3.

- Oma ja vieras kieli // Helsingin Sanomat. 29.7.2008, s. C2.

Hurttu, Heikki: Järjestään hyvää ainesta // Helsingin Sanomat. 6.7.2008, s. C2.

- Lähdetäänkö Hero's Squarelle? // Helsingin Sanomat. 28.12.2008, s. C2.

- Lähiöllä on monta merkitystä // Helsingin Sanomat. 13.1.2008, s. C2.

Joki, Leena: Onko hoitotahdon laatijalla tahtotila? // Helsingin Sanomat. 24.8.2008. C2.

- Virpomalla virkeäksi // Helsingin Sanomat. 16.3.2008, s. C2.

Klemettinen, Riina: Pieni predikatiivipähkinä // Helsingin Sanomat. 14.9.2008, s. C2.

- Suuria vai isoja unelmia? // Helsingin Sanomat. 5.10.2008, s. C2.

Kolehmainen, Taru: Aidosti kestävä energiapaketti // Helsingin Sanomat. 23.11.2008, s. C2.

- ”Ja tapahtui niinä päivinä” // Helsingin Sanomat. 21.12.2008, s. C2.

- Kielisyyden syvin olemus // Helsingin Sanomat. 20.1.2008, s. C3.

- Kirjoituksen kompuroida // Helsingin Sanomat. 20.7.2008, s. C2.

- Monimuotoinen palvelu // Helsingin Sanomat. 27.10.2008, s. C4.

- Pääsiäisen ”laskiainen”? // Helsingin Sanomat. 22.3.2008, s. C5.

- Teittely ja sinuttelu sekaisin // Helsingin Sanomat. 2.3.2008, s. C2.

- Tuluskukkaropolitiikkaa // Helsingin Sanomat. 30.3.2008, s. C2.

Länsimäki, Maija: Ihmemies on ihme mies // Helsingin Sanomat. 12.10.2008, s. C2.

- Kanadassa syntyi kuutoset // Helsingin Sanomat. 7.9.2008, s. C2.
- Millainen tulee marjakesästä // Helsingin Sanomat. 27.7.2008, s. C2.
- Ministeri lupaa // Helsingin Sanomat. 24.2.2008, s. C2.
- Nälkäinen myyntipäällikkö // Helsingin Sanomat. 28.1.2008, s. C1.
- Otetaan laiskakoira avuksi // Helsingin Sanomat. 13.4.2008, s. C2.
- Pitkässä juoksussa ammutaan // Helsingin Sanomat. 16.11.2008, s. C2.
- Rikostalvi Suomenlahdella // Helsingin Sanomat. 10.2.2008, s. C5.
- Tavutustaidot ruostuvat // Helsingin Sanomat. 30.11.2008, s. C2.
- Tirkistelyä // Helsingin Sanomat. 20.4.2008, s. C2.
- Variksen saappaita // Helsingin Sanomat. 1.6.2008, s. C3.

Nuutinen, Liisa: Arkkivirsiä arkkienkeleille // Helsingin Sanomat. 7.12.2008, s. C2.

- Hanasaarella on kukko // Helsingin Sanomat. 8.6.2008, s. C5.
- Hämypyhää viettämään // Helsingin Sanomat. 3.2.2008, s. C2.
- Ketuttaako kuukkelointi? // Helsingin Sanomat. 9.2.2008, s. C2.
- Kointähdestä aamutähdeksi // Helsingin Sanomat. 6.1.2008, s. C5.
- Mitä unelmankevyt painaa? // Helsingin Sanomat. 31.8.2008, s. C2.
- Onko mukiinmenevä juoppo? // Helsingin Sanomat. 4.5.2008, s. C2.
- Työtyöstä lomalomalle // Helsingin Sanomat. 11.5.2008, s. C2.
- Vintit pimennosta // Helsingin Sanomat. 21.9.2008, s. C2.
- Vitivalloista ja sysimustaa // Helsingin Sanomat. 17.2.2008, s. C2.

Ruppel, Klaas: Kallis vai armas äidinkieli // Helsingin Sanomat. 3.8.2008, s. C2.

Voutilainen, Eero: Bloggaaminen laajentaa astevaihtelua // Helsingin Sanomat. 6.4.2008, s. C2.

- Kielen valintamyymälässä // Helsingin Sanomat. 19.10.2008, s. C2.
- Kirosanonjen kielioppia // Helsingin Sanomat. 13.7.2008, s. C2.
- Koo niin kuin Kalle // Helsingin Sanomat. 15.6.2008, s. C2.
- Ruma kieli // Helsingin Sanomat. 27.4.2008, s. C2.
- Sulaisen sumea suomi // Helsingin Sanomat. 18.5.2008, s. C2.

Kielijuttu // Palsta ilmestyy 16 maakuntalehdessä

Heikkinen, Vesa: Ajan suuria kysymyksiä // Lapin Kansa. 4.4.2008.

- Glögi kielellä // Lapin Kansa. 11.12.2008.
- Humpappaa // Lapin Kansa. 10.6.2008.
- Hölynpölyn vallassa // Lapin Kansa. 6.1.2008.
- Innovaatio suomeksi // Lapin Kansa. 12.5.2008.
- Isä, poika ja kielikuva // Lapin Kansa. 8.11.2008.
- Kiire johdattaa kääntäviä koneita // Lapin Kansa. 9.9.2008.
- Kliininen mies // Lapin Kansa. 16.10.2008.
- Luontoon kuulumisesta // Lapin Kansa. 6.7.2008.
- Luotettava tuohi // Lapin Kansa. 8.8.2008.
- Minä // Satakunnan Kansa. 9.3.2008.
- Postin jobia // Lapin Kansa. 30.6.2008.
- Simasuiden munkkilatinaa // Lapin Kansa. 26.4.2008.
- Suuri imperatiivi // Satakunnan Kansa. 3.2.2008.

Tiililä, Ulla: Hyvinvointi kielitaidon varassa // Satakunnan Kansa. 13.4.2008.

- Imperatiivi, osa 2 // Satakunnan Kansa. 10.2.2008.
- Keisarin uusi hood // Lapin Kansa. 11.7.2008.
- Pakinoita taloustieteestä? // Lapin Kansa. 15.9.2008.
- Pyyntöjä ja mäkätystä // Lapin Kansa. 17.8.2008.
- Sarkomaan sadut // Lapin Kansa. 14.11.2008.
- Säähuhetta // Lapin Kansa. 15.6.2008.
- Tarinat elävät // Lapin Kansa. 15.1.2008.
- Tarvitaan, niinku joulumieltä! // Lapin Kansa. 19.12.2008.
- Tekstit elävät // Satakunnan Kansa. 13.1.2008.
- Tieto on kieltä // Turun Sanomat. 11.5.2008.
- Yhdyssanavaikeuksia // Lapin Kansa. 26.3.2008.
- Äänestätkö tekstiuskovaista // Turun Sanomat. 19.10.2008.

Voutilainen, Eero: Kirjoitetaanko suomea niin kuin puhutaan? // Lapin Kansa. 27.8.2008.

- Montako sanaa suomen kielessä? // Lapin Kansa. 2.8.2008.

Kielikuvastin <URL: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2337> >

Kolehmainen, Taru: Palmusunnuntai

- Pitkäperjantai
- Pääsiäisviikko
- Kiirastorstai

Mikkonen, Pirjo: Pikku paikannimissä

Salonen, Minna: Vappu ja vappu

– Vappu tulee käki kainalossa, pääskynen pivon pohjassa

Kielipakinat YLE Radio 1:ssä <URL: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2845>>

Ainiala, Terhi: Korvenvalo ja muut seurantalot. (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 27.6.2008)

Eronen, Riitta: Myyriä ja kontiaisia – asiaa nisäkkäiden uusista nimistä. (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 6.6.2008)

Heikkinen, Vesa: Huomennako suomen deadline? (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 18.7.2008)

– Kesäkatu kuuma eli iskelmien suvinen Suomi. (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 20.6.2008)

Kolehmainen, Taru: Ällätikulla silmään! Kirjainten nimitykset suomen kielessä. (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 13.6.2008)

Kuutti, Pirkko: Kansallisesti merkittävät sanakirjat. (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 11.7.2008)

Lounela, Mikko: Turvallisuus, turva on yksi ihmisen perustarpeista. (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 1.8.2008)

Nuolijärvi, Pirkko: Onko suomen kielellä mitään virkaa tässä maailmassa? (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 3.7. ja uusintana 4.7.2008 Isänmaiden heinäkuu -sarjassa)

Paikkala, Sirkka: Tavallisista Virtasista venäläisvihaan – kansallisuusaate sukunimien valinnassa. (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 25.7.2008)

Pyhälähti, Minna: Suomen kielen kauneimmat sanat. (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 8.8.2008)

Tiililä, Ulla: Tieto on kieltä. (Esitetty Ylen Radio 1:ssä 22.8.2008)

Kotuksen joulujutut // Toimitus: **Raija Miikkulainen** <URL: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2940> >

24.12. Hyvää joulua!

23.12. Joulutarina

22.12. Tähti

21.12. Kynttilä

20.12. Reki

19.12. Joulupaisti

18.12. Jouluku

17.12. Onsi

16.12. Pikkupyhät

15.12. Seimi

14.12. Korvatunturi

13.12. Luvia

12.12. Tonttu

11.12. Juovlaställu

10.12. Joulupukki

9.12. Anna

8.12. Kaamos

7.12. Tiernapojat

6.12. Itsenäisyys

5.12. Adventti

4.12. Enkeli

3.12. Rosolli

2.12. Juhla

1.12. Himmeli

Kurkistin // Hiidenkivi

Ainiala, Terhi: Nimistöntutkija: Kaupunkilaiset stadissa // Hiidenkivi. (2008) : 5, s. 39

– Nimistöntutkija: Korvenvalo ja muut seurantalot // Hiidenkivi. (2008) : 3, s. 38

– Nimistöntutkija: Nimellisiä ja nimettömiä // Hiidenkivi. (2008) : 1, s. 41

– Nimistöntutkija: Orvokki, Lemmikki, Vuokko ja moni muu // Hiidenkivi. (2008) : 2, s. 39

– Nimistöntutkija: Suomi-Finland // Hiidenkivi. (2008) : 6, s. 38

– Nimistöntutkija: Uintiseura Kuhat ja muut liikuttajat // Hiidenkivi. (2008) : 4, s. 37

Eronen, Riitta: Ajan sana: Akateemiset taidot // Hiidenkivi. (2008) : 2, s. 40

– Ajan sana: Hemulit ja tikutakut // Hiidenkivi. (2008) : 6, s. 39

– Ajan sana: Häröilyä ja tytinää // Hiidenkivi. (2008) : 3, s. 39

– Ajan sana: Meitsi tahtoo mukaan // Hiidenkivi. (2008) : 1, s. 42

– Ajan sana: Pankkiruumiita ja enkelisijoittajia // Hiidenkivi. (2008) : 5, s. 40

– Ajan sana: Ystäväkirja // Hiidenkivi. (2008) : 4, s. 38

Kuukauden Kielijutut <URL: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=731>>

Eronen, Riitta: Syksyn sanat (marraskuu)

Hyvärinen, Riitta: Aikamatka vuoden 1988 kieleen (kesäkuu)

Knuth, Marja-Liisa: Prosessikirjoittamisen askeleet (elokuu)

Manni-Lindqvist, Tiina: Kuntien nimet muutosten kourissa (joulukuu)

Korhonen, Riitta: Tuskaa coolista kielestä? (syyskuu)

- Mikkonen, Pirjo:** Onko kunnalla oltava brändi? (lokakuu)
 – Yhdistyvien kuntien samat tiennimet (tammikuu)
Moilanen, Raija: Mitkä sanat ärsyttävät? (maaliskuu)
Piehl, Aino: Välimeren unioni ja Barcelonan prosessi (heinäkuu)
Räsänen, Matti: Miten lyhennettä TEM taivutetaan? (helmikuu)
Salonen, Minna: Asukkaannimityksistä (huhtikuu)
Vaula, Sari: Lähipäivinä ja viime viikkoina (toukokuu)

Reuters ruta // Hufvudstadsbladet. <URL: <http://www.kotus.fi/index.phtml?l=sv&s=2003>>

- Reuter, Mikael:** Det tar lång tid // Hufvudstadsbladet. 18.1.2008
 – Grymt fett // Hufvudstadsbladet. 15.5.2008
 – Han önskar att situationen kan förbättras // Hufvudstadsbladet. 11.7.2008
 – I eller på Kimitoön? // Hufvudstadsbladet. 15.10.2008
 – Med avec? // Hufvudstadsbladet. 30.1.2008
 – Mot nobba och engelska // Hufvudstadsbladet. 18.9.2008
 – Nattetid // Hufvudstadsbladet. 2.4.2008
 – Nordlig vind och sydlig ström // Hufvudstadsbladet. 10.1.2008
 – Pilka och pimpla // Hufvudstadsbladet. 12.3.2008
 – Potentiella potentanter // Hufvudstadsbladet. 25.6.2008
 – Skicka en adress // Hufvudstadsbladet. 13.2.2008
 – Ställa till kan ställa till det // Hufvudstadsbladet. 10.12.2008
 – Tingshus och rättshus // Hufvudstadsbladet. 3.11.2008
 – Vård och omsorg // Hufvudstadsbladet. 2.10.2008
 – Värmebölja // Hufvudstadsbladet. 30.7.2008
 – Är det möjligt? // Hufvudstadsbladet. 24.4.2008

Sana sanasta – ajan sanojen taustaa <URL: http://lato.poutapilvi.fi/p4_kotus/index.phtml?s=478 >

Joki, Leena: Hoitotahdosta tahtotilaan (6.5.2008)

- Muistiainen (2.9.2008)

Klemettinen, Riina: Isosti (23.7.2008)

- Kipukynnys (21.10.2008)
- Rosteri (8.12.2008)

Vilkamaa-Viitala, Marjatta: Alfat (25.1.2008)

- Kesannointia maalla ja kaupungissa (8.7.2008)
- Kone jyllää ja yskii (21.2.2008)
- Liukkailla ja pimeillä (19.11.2008)

Tiesitkö tämän? <URL: <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=477>>

Hänninen, Anneli: Pikkupyhät ja pesäpäivät (16.12.2008)

Uusitalo, Helinä: Onnenkukkuloilta Rahanmäelle (17.12.2008)

- Viro ja Eesti suomenkielisessä paikannimistöissä (17.6.2008)

Arvostelut – Recensioner

Ainiala, Terhi: Recension (Arv. teos: Toiminimen toimenkuva : suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot / Paula Sjöblom. - Helsinki, 2006) // Namn och bygd. - Uppsala. 94 (2006), s. 181–186.

Eronen, Riitta: Nuorten monet kielet (Arv. teos: Nuoret kielikuvassa : kouluikäisten kieli 2000-luvulla / toimittaneet Sara Routarinne ja Tuula Uusi-Hallila. - Helsinki, 2008) // Kielikello. 2008 : 3, s. 38–39.

Gustafsson, Anna Maria: Klarspråk i fickformat (Recension av: Tydliga texter. Snabba skrivtips och skrivråd / Jenny Forsberg. - Stockholm, 2008) // Språkbruk. 2008 : 4, s. 29.

Hurta, Heikki: Suomalainen paikannimikirja (Arv. teos: Suomalainen paikannimikirja. - Helsinki, 2007) // Kielikello. 2008 : 1, s. 36–37.

af Hällström-Reijonen, Charlotta: Rådfrågar du Focis? Svar: aldrig! (Recension av: 887 sätt att se på svenskan i Finland : en redogörelse för en webbenkät genomförd hösten 2002 / Marika Tandefelt. - Helsingfors, 2007) // Språkbruk. 2008 : 1, s. 31–32.

af Hällström-Reijonen, Charlotta – Kristiansson-Seppälä, Anna-Liisa – Ruppel, Klaas: Ny språklitteratur. Finland // Språk i Norden 2008. Tema: Namn. S. 265–275.

af Hällström-Reijonen, Charlotta – Sandström, Caroline: Viktig grundbok om nordistiken i Finland (Recension av: The history of Scandinavian language studies in Finland 1828-1918 / by Pirkko Lilius. - Vammala, 2008) // Språkbruk. 2008 : 3, s. 29–30.

Lauerma, Petri: Suomenoskirjallisuuden laaja ja rosainen kokonaiskuva (Arv. teos: Suomenoskirjallisuuden historia I - II / toim. H. K. Riikonen ... [et al.]. - Helsinki, 2007) // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen seura. 112 (2008) : 2, s. 298–304.

Martola, Nina: SAOL Plus - SAOL 13 på cd-rom (Recension av: SAOL Plus / utg. av Svenska Akademien. - Stockholm och Lund, 2007) // LexicoNordica. - Oslo : Nordisk forening for leksikografi. 15 (2008), s. 261–278.

- Moilanen, Raija:** Kokonaisvaltainen kirjoittaminen (Arv. teos: Kokonaisvaltainen kirjoittaminen / Kimmo Svinhufvud. – Helsinki, 2007) // Kielikello. 2008 : 2, s. 37.
- Olthuis, Marja-Liisa:** Inarinsaamenkielinen kieliopas ilmestynyt (Arv. teos: Anaraskiela ravvuuh / Matti Morottaja. – Helsing, 2007) // Kielikello. 2008 : 1, s. 8.
- Paikkala, Sirkka:** Recension (Recension av: Suomalaisten etunimet / Eero Kiviniemi. – Helsinki, 2008) // Namn och bygd. Tidskrift för nordisk ortnamnsforskning. 2006, s. 125–128.
- Sylvin, Jenny:** Ny upplaga av Finlandssvensk ordbok – men ”i ilskorna” saknas ännu (Recension av: Finlandssvensk ordbok / Charlotta af Hällström-Reijonen, Mikael Reuter. – Helsingfors, 2008) // Språkbruk. 2008 : 2, s. 25–26.

Bibliografiat – Bibliografier

- Stenhammar, Eeva-Liisa:** Bibliography of the onomastics of the Uralian languages : Finnish // Onomastica Uralica. – Debrecen – Helsinki, 2008. ISSN 1586-3719. Vol. 5 (2007), s. 119–155 Ilm. myös: <URL: <http://mnytud.arts.unideb.hu/onomural/kotetek/ou5a.html> >

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus
www.kotus.fi